БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 218 (19.594). • 1986 йил 26 сентябрь жума • Баҳоси 3 тийин.

ПАХТАКОР ВА МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

● Терим суръатига суръат қўшаётган Узбекистон, Ленинград, Киров, Бағдод, Бувайда, Ғиждувон, Вобкент, Гурлан, Фрунзе, Термиз районлари пахтакорларидан ўрнак олинг!

● Сурхондарё, Қашқадарё, Самарқанд областларининг айрим районлари ва хўжаликларида ишчи кучлари теримга тўла сафарбар этилмаётир.

● Уруғлик пахта йиғим-терими Жиззах, Тошкент, Сирдарё областларида қониқарсиз боряпти. Жойларда ҳали яхши етилмаган, намлиги юқори пахтани териш ҳоллари кузатилмоқда.

● Партия, совет органлари, районлар ва хўжаликларнинг раҳбарлари, РАПО мутахассислари терим суръати ва сифати устидан назоратни кучайтириб, ҳар қандай хотиржамликка чек қўйиш тадбирларини кўрмоқлари лозим.

ҚАЙТА ҚУРИШ МАСЪУЛИЯТИ

Коммунист Шарофат Болтаевага юксак ишонч билдирилди: у корхона партия ташкилоти секретарлигига сайланди. Янги секретарь ишга жиддий киришди. У ишчиларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароити билан қизиқди. Партия ишининг янги усул ва услубларини қўллади, мажлисбозликка, қоғозбозликка чек қўйди. Одамлар билан самимий, оқилона сўзлашиб, уларнинг ташаббусларини қувватлаш ва дардларини тинглашга вақт ажратди, идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни яхши йўлга қўйди. Бошланғич партия ташкилоти секретарининг сезгирлиги, ишчанлиги, меҳрибонлиги ва самимийлиги ишчиларга руҳ бағишлади. Натижа ёмон бўлмади. Шаҳрисабз пиллакашлик фабрикасида смена, ойлик ҳамда квартал план топшириқлари ошириб бажарила бошланди. Яқинда корхонада секретарнинг ташаббуси билан яна бир иш йўлга қўйилди: иш уч сменага кўчирилди.

Қайта қуриш масъулияти. КПСС XXVII съездида белгилаб берилган жадаллаштириш ва қайта қуриш программаси кенг олиб борилаётган шу кунларда бошланғич партия ташкилотлари иши тиғиз бўлмоқда. Қайта қуришни ўз вақтида англаб етган партия ташкилотларида ҳар бир иш ҳалол, виждонан, бутун куч ва билимни сарфлаб бажарилмоқда. Одамлар диққат марказига қўйилмоқда. Партиявий ишларни тубдан қайта қуришнинг асосий моҳияти ҳам уни одамлар томон, жонли иш томон буриб юборишдан иборат.

Бошланғич партия ташкилотлари меҳнат коллективларига таъсир кўрсатиш учун катта имкониятга эга. Улар ўз сафларида обрў ва ишонч қозонган, мақсад ва дунёқараш бирлиги билан жипслашган кишиларни бирлаштирадилар. Партия меҳнаткашларни ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва сифатни кучайтиришга сафарбар этмоқдалар.

Уюшқоқликни ошириш, тартиб ва интизомни мустаҳкамлашдан мақсад — мавжуд камчиликлар ва қийинчиликлардан қутилишдангина иборат бўлмай, социалистик турмуш тарзининг негизини янада мустаҳкамлашдан ҳам иборатдир. Бу борада ўнлаб, юзлаб бошланғич партия ташкилотлари ишни қайта қуришда омилкорлик кўрсатмоқдалар.

Тошкентдаги «Малика» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия ташкилоти сифатни яхшилаш ишига астойдил киришган. Бу ерда қисқа вақт ичида юқори сифатли маҳсулот берадиган 8 та поток ташкил этилди. Бу йил яна икки поток ва бир участка очилади. Ана шу потокларнинг буюмлари салмоғи 15 процентни ташкил этади. Уларга амалда рекламациялар деярли келмаяпти. Ваҳолонки сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш планлари бу ерда йилдан йилга ўсиб бораётир. «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси Урганч районидаги Охунбобоев номли колхоз, Комсомолобод районидаги «Дўстлик» совхози, Ворошилов районидаги Куйбишев номли колхоз ва бошқа хўжаликлар партия ташкилотларида инженер-техник ходимлар, ишчи ва колхозчилар меҳнатини ташкил қилиш, уни рағбатлантиришнинг бригада формасини жорий этишда самарали ишлар амалга оширияпти. Бу ерда вазифа шу тарзда қўйилмоқда: ташаббус ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётир, топширилган иш учун масъулият оширилмоқда. Бюрократизм, сафсатабозлик ва қоғозбозликка қарши қатъият билан кураш олиб борилмоқда.

Ҳар бир киши ўзига топширилган участкада ўз ишини яхши бажариши, масъулиятни ўз зиммасига олишдан чўчимасдан малакали, ғайрат билан ишлаши керак. Бугунги кун талаби шундай. Хўжалик раҳбари агрономнинг, партком секретари эса инженернинг ишини бажаргудай бўлса, ўз-ўзидан маълумки, ишонч йўқолади. Масъулиятга путур етади, интизом сусаяди. Бу эса планларнинг барбод бўлишига олиб боради. Сирдарё, Қашқадарё, Қорақалпоғистон, Жиззах областларидаги айрим бошланғич партия ташкилотларида ишни қайта қуриш ғоят секинлик билан бораётганлиги бундан далолат бериб турибди. Бу ерда партиявий таъсир кучи сезилмаётир, сўз ва иш бирлиги таъминланмаётир. «Сирдарьяирисстрой» трестига қарашли 3-механизациялашган кўчма колонна бошланғич партия ташкилотида жанговарлик кўриги расмият учунгина ўтказилди.

Ҳозирги қайта қуриш экономиканигина эмас, шу билан бирга ижтимоий ҳаётнинг бошқа барча томонларини: социал муносабатларни, сиёсий системани, маънавий-ғоявий соҳани, партиянинг, барча кадрларнинг иш услуби ва методларини қамраб олади. «Қайта қуриш бир галги, бир пайтдаги иш эмас, балки муайян тарихий давр доирасида кечадиган жараёндир, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев Краснодар ўлкаси партия активлари билан учрашувда сўзлаган нутқида. — Бизлар бурилиш даврида яшаяпмиз. Мамлакат ўз тараққиётининг жуда муҳим босқичидан ўтмоқда. Совет жамиятининг турмушида туб бурилиш содир бўлмоқда. Агар биз ҳаммамиз — Москвада, республикаларда, ўлкалар ва областларда, меҳнат коллективларида, партия, давлат, жамоат ташкилотларида ҳозирги пайтнинг муҳимлигини, унинг тақдиримиз учун, мамлакатимиз учун бурилиш аҳамиятини ҳамиша эсда тутсак, ҳар биримиз бажараётган кундалик ишнинг аҳамиятини англаб олишимиз, энг кичик, энг оддий ишнинг катта аҳамиятини пайқашимиз осонроқ бўлади.»

Давр олдидаги масъулиятни тезроқ ва тўлароқ англаш керак. Қайта қуриш ҳар бир иш жойида, ҳар бир меҳнат коллективида юз бериши зарур. Қайта қуриш ҳар бир кишидан ўз ишини ҳалол, виждонан, бутун кучи ва билимини сарфлаб бажаришни тақозо этмоқда.

Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлигини ошириш айниқса муҳим вазифадир. Уларнинг мустақиллиги, ташаббускорлиги, жанговарлигини ривожлантириш асосида қайта қуришни жадаллик билан олиб бориш лозим. Бунда партия ташкилотларининг секретарлари сиёсий билим доирасининг кенглиги, вазифаларини англаш теранлиги, ташкилотчилик қобилиятлари, юксак масъулият, баҳо беришда фикрларнинг танқидийлиги ва ўз-ўзини танқид, чинакам партиявийлик сингари фазилатлари билан намуна кўрсатишлари керак.

Қайта қуриш ҳамма жойда ва ҳар бир кишига бирдай масъулият юклайди. Бу партиявий бурчни — давр олдидаги масъулиятни сира унутмаслик даркор. Қайта қуриш сўздагина эмас, балки амалда бўлишига эришайлик!

ТЕРИМДА ҲАР БИР ДАМ ҒАНИМАТ!

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 25 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Фарғона	2,59	27,70	1,89	7,29
Бухоро	1,75	24,34	0,34	1,07
Хоразм	2,18	16,52	1,26	3,82
ҚҚАССР	2,28	15,67	1,97	6,85
Сурхондарё	1,29	13,34	1,08	3,26
Наманган	1,62	10,96	0,69	1,77
Қашқадарё	0,96	10,37	0,76	2,67
Навоий	0,97	9,42	0,04	0,13
Андижон	0,98	9,18	0,26	0,94
Самарқанд	1,08	8,41	0,11	0,17
Тошкент	1,23	7,03	1,01	2,44
Жиззах	0,98	4,28	0,97	3,09
Сирдарё	0,44	1,95	0,36	0,67
Республика бўйича:	1,43	12,72	0,84	2,66
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Наманган	2,42	26,72	—	—
Сурхондарё	1,77	20,43	1,42	3,47
Бухоро	2,35	18,87	—	—
Навоий	2,01	17,04	—	—
Қашқадарё	0,46	4,48	0,12	0,33
Республика бўйича:	1,41	15,48	0,92	2,25

САМАРҚАНД. Пайариқ районидаги Охунбобоев номли совхознинг Хосият Мусурмонова бошлиқ бригадаси заршунослари съездлар йилида мавжуд 52 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 25 центнер ўрнига 30 центнердан «оқ олтин» етиштиришга бел боғлаганлар. Терим суръатига суръат қўшаётган бригада азаматлари кунига йиллик планнинг 1,5—2 проценти миқдорида пахта тайёрлашга эришмоқдалар.

СУРАТДА: (чапдан) район Советининг депутати, бригада етакчиси Хосият Мусурмонова, теримчилар — Замира ва Назира Ёшузоқовалар пахтазорда ўзаро суҳбатлашаётган пайт.

К. Турсунов фотоси.

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида ғўза дефолиациясининг бориши тўғрисида шу йил 25 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

Тошкент	—	100
Сирдарё	—	100
Бухоро	—	100
ҚҚАССР	6,5	100
Сурхондарё	3,3	100
Қашқадарё	9,5	98,5
Жиззах	1,6	96,0
Хоразм	7,4	88,3
Самарқанд	13,1	82,2
Фарғона	7,0	76,4
Наманган	6,6	71,7
Андижон	4,8	47,6
Навоий	5,8	38,9
Республика бўйича:	4,5	86,9

БУНКЕРЛАР БАРАКАСИ

● Олот районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг Ҳамро Андаев бошлиқ бригадаси аъзолари бир кунда 41 тонна пахта тайёрлашга муяссар бўлдилар. Бу йиллик планнинг 13,2 процентига тенгдир. Шунинг 31 тоннасини Саъди Боймуродов, Равшан Чўлиев, Бекмурод Абдуллаев, Худойқул Равшановлар ўз агрегатлари бункеридан тўкишди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 25 сентябрда бўлиб ўтган мажлисида Сурхондарё область ижроия комитетининг гражданлар мурожаатлари билан ишлаш ҳамда улардан совет органларининг аппарати фаолиятини такомиллаштириш мақсадида фойдаланиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Меҳнаткашларнинг хатларида баён этилган таклифлар ва эътирозлардан фойдаланиш совет органлари аппаратининг фаолияти устидан контролликни яхшилашга, уларнинг иш услуби, форма ва методларини такомиллаштиришга кўмаклашиши уқтириб ўтилди. Советларнинг ва улар ижроия комитетларининг қарорларини тайёрлашда, иқтисодий ва социал тараққиётни планлаштиришда гражданларнинг таклиф ва мулоҳазалари эътиборга олинмоқда. Меҳнаткашларнинг хатлари юзасидан маҳаллий Советлар ва хўжалик органлари фаолиятидаги кўпгина камчиликлар очилмоқда ва тугатилмоқда.

Шу билан бирга Сурхондарё область Советининг бу соҳадаги иши ҳали КПСС XXVII съезди талабларига мувофиқ эмаслигини Президиум уқтириб ўтди. Ижроия комитетларида шикоятларнинг аниқ ҳисобга олиниши ва ҳаракати, уларни ҳал қилиш устидан контроллик таъминланмаяпти. Асосли аризаларга расмий қуруқ жавоблар ёзиб юборишга ҳали барҳам берилмаган, бундай аризалар қайси мансабдор шахснинг устидан ёзилган бўлса, кўпинча унинг ўзига юборилмоқда. Гражданларнинг амалдаги қонунлар бузилаётганлиги, уларнинг конституцион ҳуқуқлари камситилаётганлиги тўғрисидаги далиллари ва илтимослари кўпинча текширилмай, камчиликлар тугатилмай қолиб кетмоқда. Бу ишдаги расмиятчилик, бюрократизм ҳолларига принципиал баҳо берилмаяпти.

Совет аппарати ишининг натижадорлигига ҳамиша ҳам холисона баҳо берилаётгани йўқ. Область ижроия комитетининг мажлисларида меҳнаткашларнинг сигналлари юзасидан масалалар камдан-кам муҳокама қилинмоқда. Советларнинг иш услуби ва методларидаги камчиликлар меҳнаткашларнинг мурожаатлари характери билан боғлиқ деб ҳисобланмаяпти. Жойларда гражданларнинг ҳуқуқлари ва вазифаларини кенг тушунтириш иши суст олиб борилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси аҳолининг шикоятлари, шу жумладан, юқори партия ва совет органларига шикоятлари кўпайишига сабаб бўлмоқда.

Шу масала юзасидан қабул этилган қарорда Президиум Сурхондарё область ижроия комитети зиммасига мавжуд камчиликларни тугатиш юзасидан зарур чораларни кўриш мажбуриятини юклади. Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумига ва Министрлар Советига, область ижроия комитетларига ва Тошкент шаҳар ижроия комитетига тегишли топшириқлар берилди.

Халқ депутатлари Наманган шаҳар Советининг шаҳарни социал-иқтисодий жиҳатдан комплекс ривожлантиришда корхона ва ташкилотларнинг куч-ғайратларини мувофиқлаштириб олиб бориш соҳасидаги фаолияти ҳам кўриб чиқилди. Шаҳар Совети меҳнат коллективларини ижтимоий ишлаб чиқаришни ҳар томонлама интенсивлашга, фан-техника тараққиёти ютуқларини ўзлаштиришга сафарбар этаётганлиги, мавжуд резервларни аниқлашга кўмаклашаётганлиги қайд этилди. Хўжалик ташкилотларининг маблағларини шаҳарнинг социал инфраструктурасини янада ривожлантириш учун бирлаштириш иши ўтказилмоқда. Аммо, шаҳар Совети ва унинг ижроия комитети корхона ва ташкилотларнинг бу соҳадаги фаолиятини мувофиқлаштириш юзасидан Советлар тўғрисидаги қонунларда бериб қўйилган ваколатлардан тўла-тўкис фойдаланмаяптилар.

Президиум Наманган шаҳар Совети қилган ишни ижобий баҳолаб, шу билан бирга шаҳар Советининг ижроия комитетига ўз ваколатларидан кенгроқ фойдаланишни, ўз иш услуби ва формаларини КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Советининг Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш учун халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ қайта қуриш ва такомиллаштириш йўлини изчиллик билан ўтказишни тавсия қилди.

Президиум Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Госпланининг, республика министрликлари ва идораларининг, область ижроия комитетларининг диққат-эътиборини шаҳарлар ва районлар иқтисодий ҳамда социал ривожланиш даражаларини бараварлаштириб олиш, уларни комплекс, пропорционал ривожлантириш юзасидан қўшимча чоралар кўриш зарурлигига ҳам қаратди.

Республика Олий Совети Президиумининг Сирдарё ҳавзасида Ўзбекистон ССРнинг табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонуни талабларини бажариш ҳақидаги қарорида кўрсатиб ўтилган нуқсонларни тугатиш юзасидан кўрилган чоралар тўғрисида Наманган ва Поп районлари ижроия комитетлари раисларининг ахбороти тингланди.

Мажлисда республика давлат турмушининг бошқа масалалари ҳам кўриб чиқилди, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ВАТАННИНГ ЮКСАК МУКОФОТЛАРИ

25 сентябрь куни Тошкентда Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Павел Федорович Саулькинга тантанали вазиятда Ленин ордени билан «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилди. У ишлаб чиқаришдаги жуда катта ютуқлари, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан белгиланган ўн биринчи беш йиллик топшириқларини ва социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажарганлиги ҳамда шавкатли меҳнати учун шу мукофотларга сазовор бўлган эди.

Ватаннинг юксак мукофотини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси И. Б. Усмонхўжаев топширди.

* * *

Шу куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг, республика Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетининг, «Главсредазирсовхозстрой»нинг ва В. Д. Журин номли Ўрта Осиё ирригация илмий-тадқиқот институтининг ходимларидан катта бир группасига СССР орден ва медаллари топширилди. Улар ўн биринчи беш йиллик топшириқларини ва социалистик мажбуриятларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун шу мукофотлар билан тақдирландилар.

«Каршистрой» бошқармаси ишларни механизациялаш 13-бошқармасининг бульдозер-машинисти А. Азимхоновга, «Сурхангидрострой» тресги Денов қурилиш-монтаж бошқармасининг экскаватор-машинисти В. М. Калмиковга, «Сурханводстрой» қурилиш-монтаж бошқармасининг экскаватор машинисти И. М. Кузьмичевга, «Бустанводстрой» тресги 23-кўчма механизациялашган колоннасининг скрепер машинисти Р. Мулдановга, «Янгиерводстрой» тресги 24-кўчма механизациялашган колоннасининг бульдозер машинисти А. А. Ронга, «Наманганводстрой» тресги Чуст кўчма механизациялашган колоннасининг экскаватор машинисти Ю. В. Скутилинга, «Наманганводстрой» тресги 2-кўчма механизациялашган колоннасининг экскаватор машинисти Р. Сулаймоновга Ленин ордени топширилди.

«Гиссаракгидрострой» қурилиш бошқармасининг бошлиғи К. Амиров «Бустанводстрой» тресги 25-кўчма механизациялашган колоннасининг бульдозер машинисти Ф. Г. Борган, «Ферганаводстрой» тресги 5-қурилиш-монтаж бошқармасининг скрепер машинисти А. Козимов, «Туямуюнгидрострой» қурилиш бошқармаси 1-кўчма механизациялашган колоннаси экскаватор машинистларининг бригадири М. Қиличев, «Гидрострой» тресги 9-қурилиш-монтаж бошқармасининг бульдозер машинисти Г. М. Қўлдошев, Хоразм қурилиш-монтаж бошқармаси бульдозер машинистлари бригадири Р. Машарипов, «Иржарсовхозстрой» трестининг бошқарувчиси А. Я. Мусаниф, «Сирдарьяводстрой» тресги саноат-граждан кўчма механизациялашган колоннасининг сувоқчиси Е. Г. Посайда, «Каршипромжилстрой» тресги 15-кўчма механизациялашган колоннаси ғишт терувчилар бригадири Я. Суяров, «Ферганаирстрой» тресги Тошлоқ кўчма механизациялашган колоннасининг экскаватор машинисти Т. Турғунов, «Югкаракалпакводстрой» тресги Беруний кўчма-механизациялашган колоннасининг экскаватор машинисти Б. Ҳожиев, «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармаси Фрунзе номли совхоз бригадири А. Хўшанова, «Андижанводстрой» тресги 8-кўчма механизациялашган колоннасининг скрепер машинисти Н. Д. Неъматов, Андижон область сув хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бош инженери О. Юнусовлар Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланди.

Мукофотларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. П. Романовский топширди.

(ЎзТАГ).

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Стокгольм конференцияси якунлари хусусидаги Баёноти

Совет раҳбарлари Европада ишончни мустаҳкамлаш ва хавфсизлик тадбирлари юзасидан Стокгольм конференцияси якунларини ижобий баҳоламоқдалар. Ядро асримизнинг ҳаётий муҳим проблемаларини ҳал этиш учун жуда зарур бўлган кескинликни юмшатиш ва халқаро сиёсий иқлимни соғломлаштириш борасида жуда катта қадам қўйилди.

Бу соғлом фикрнинг ғалабаси, конференцияда қатнашган барча ўттиз беш та мамлакатнинг ютуғидир. Улар келишмовчиликлардан устун келиб аҳдномаларга эриша олдилар, бу аҳдномалар эса ўзи муҳимлигидан ташқари, Европада барқарор вазиятни вужудга келтириш истиқболларини ҳам яхшилайди. Стокгольмдаги муваффақият халқаро кўламда ишонч муҳитини кенгайтиришга хизмат қилиши мумкин.

Совет Иттифоқи бу битимда Европа заминида вужудга келаётган жаҳон сиёсатидаги янгича тафаккур нишоналарини кўрмоқда. Стокгольм ҳатто мураккаб вазиятда ҳам, агар сиёсий ирода ва истак бўлса , хавфсизлик масалаларида аҳдлашиб олиш мумкинлигини исботлади. Бу — кескинликни юмшатишни янгитдан қандай қуриш мумкин ва лозимлигининг, давлатлар ўртасида янгича муносабатларни йўлга қўйишнинг намунасидир.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Ма-

ЎЗБЕКИСТОН ССРга КЕЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

МАЛАГАСИЯ РЕВОЛЮЦИЯСИ АВАНГАРДИ ПАРТИЯСИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ, МАДАГАСКАР ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ Дидье РАЦИРАКА

лагасия революцияси Авангарди партиясининг Бош секретари, Мадагаскар Демократик республикасининг Президенти Дидье Рацирака расмий дўстлик визити билан СССРга келди.

Д. Рацирака 1936 йил 4 ноябрь куни туғилган. Ҳарбий маълумот олгач, Малагасия ҳарбий-денгиз флотида хизмат қилган, бир оз вақт дипломатия ишида бўлган.

Мадагаскардаги реакцион режим 1972 йилда ағдариб ташланганидан кейин Д. Рацирака янги ҳукумат составига ташқи ишлар министри сифатида кирди. Мамлакат ташқи сиёсатининг антиимпериалистик негизларини шакллантиришга катта ҳисса қўшди.

1975 йил июлида у мамлакатнинг янги тузилган олий давлат органи — Олий Революцион Кенгашга Раис этиб тайинланди. 1975 йил декабридаги умумхалқ референдумида Д. Рацирака Мадагаскар Президенти қилиб тасдиқланди, 1982 йилда эса Президент лавозимига қайта сайланди. Мадагаскар Демократик Республикаси қуролли кучларининг Олий бош қўмондони бўлиб, адмирал ҳарбий унвонига эгадир.

Унинг ташаббуси билан 1976 йилда Малагасия революцияси Авангарди (АРЕМА) партияси тузилди, у партиянинг Бош секретаридир. Д. Рацирака 1977 йилда тузилган Революцияни ҳимоя қилиш Миллий фронтига ҳам бошчилик қилади, бу фронтга АРЕМА билан бир қаторда МДРнинг бошқа тараққийпарвар партиялари ҳам кирадилар.

Д. Рацирака раҳбарлигида Мадагаскарда социалистик жамият асосларини қуриш мақсадини ўз олдига қўйган Малагасия социалистик революцияси хартияси ишлаб чиқилди ва изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Халқаро майдонда Мадагаскар Демократик Республикаси тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун, мустамлакачиликни узил-кесил тугатиш, Африка бирлигини мустаҳкамлаш йўлидаги курашни қўллаб-қувватлаш учун ҳаракат қилмоқда, қўшилмаслик ҳаракатида фаол қатнашмоқда.

Совет Иттифоқида Д. Рацирака Африканинг таниқли сиёсий раҳбари эканини биладилар. У ўз мамлакатининг халқаро обрў-эътиборини мустаҳкамлашга, Совет-Малагасия ҳамкорлигини ҳар томонлама ривожлантиришга катта ҳисса қўшди.

Совет кишилари Д. Рациракани ва унинг сиймосида Мадагаскар Демократик Республикасининг халқини табриклайдилар ҳамда МДР Президентининг СССРга визити мамлакатлар ўртасидаги ҳамжиҳатликни янада чуқурлаштиришга, дўстона алоқаларни кенгайтиришга кўмаклашади, деб ишонч изҳор қиладилар.

СОВЕТ—МАЛАГАСИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

24 сентябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико билан Малагасия революцияси Авангарди партияси (АРЕМА) Бош секретари, Мадагаскар Демократик Республикаси (МДР) Президенти Дидье Рацирака ўртасида музокаралар бўлди.

Музокараларда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари С. Б. Татлиев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. М. Каменцев, СССР ташқи савдо министри Б. И. Аристов, СССР ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси К. Ф. Катушев, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Л. Ф. Ильичев, ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари И. И. Кошелев, КПСС Марказий Комитети Халқаро бўлими мудирининг ўринбосари А. Ю. Урнов, СССР ташқи ишлар министрлиги иккинчи Африка бўлимининг мудири Ю. А. Юкалов, СССРнинг МДРдаги элчиси П. П. Петрик;

Малагасия томонидан — МДР ташқи ишлар министри Жан Бемананжара, МДР маданият ва революцион санъат министри Жизель Рабесахала, МДР молия ва иқтисод министри Паскаль Ракутумаву, [illegible] министри Виктор Рамахатра, МДР саноат, кон ишлари ва энергетика министри [illegible], МДР чорвачилик, балиқ овлаш, сув ва ўрмон хўжалиги министри Жозеф Радрианасулу, МДР Президенти ҳузуридаги граждан ишлари кабинети директори Максим Забера, МДР иқтисодиёт ва савдо министрлиги бўлимининг бош директори Жан Робинариву, МДР Марказий банкининг бошқарувчиси Ришар Фандриамахули, МДРнинг СССРдаги элчиси Фредерик Рандриамамуязу иштирок этдилар.

Ўртоқларча ҳамжиҳатлик вазиятида томонлар ўз мамлакатларининг ички ҳаётининг асосий жиҳатлари тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. Совет томони Мадагаскар раҳбарларига [illegible] КПСС XXVII съезди [illegible] вазифаларини амалга ошириш учун Совет Иттифоқида [illegible] ишлар ҳақида сўзлаб берди.

Мадагаскар Президенти Малагасия халқининг илғор социал-иқтисодий ўзгаришлар йўлидаги [illegible] бартараф этиш учун сарфлаётган куч-ғайратлари ҳақида гапириб берди.

Музокаралар давомида халқаро ҳаётнинг асосий проблемалари юзасидан батафсил фикрлашиб олинди.

Ҳар икки томон империализм агрессив кучларининг сиёсати, уларнинг қуролланиш пойгасини авж олдириш ва бу пойгани космосга ёйиш, турли регионларда можароли вазиятларни авж олдириш йўли туфайли дунёда вужудга келган кескинликдан жиддий ташвишланишларини изҳор қилдилар. Музокара қатнашчилари ҳозирги замоннинг энг муҳим вазифаси — ядро ҳалокатининг олдини олишдан иборат, деган фикрни билдирдилар.

Совет томони ҳурматли меҳмоннинг диққат-эътиборини инсоният ҳаётидан ядро уруши хавфини бартараф этиш, ажал уруғини сочувчи қурол-яроғ [illegible] КПСС XXVII съезди [illegible] эътибор берилди. [illegible]

Д. Рацирака Мадагаскар Демократик Республикаси тинчлик ва қуролсизланиш соҳасидаги совет таклифларини [illegible] қўллаб-қувватлашини таъкидлади. [illegible]

Совет томони ядро-космик давр реаллиги [illegible]

Ҳар икки томон [illegible] жиҳатдан прогрессив антиимпериалистик давлатлар бирлиги ва жипслигини янада мустаҳкамлашга, уларнинг агрессия ва милитаризм кучларига самарали қарши тура олишига боғлиқ эканлигини таъкидлади. Халқаро вазиятни соғломлаштириш учун курашда қўшилмаслик ҳаракати фаолиятига юксак баҳо берилди.

Музокараларнинг қатнашчилари ҳозирги дунё ажралмас ва ўзаро боғлиқ, халқаро муносабатларда фақат «чет жойларга тааллуқли» масалалар бўлиши мумкин эмас, деган якдил фикрни айтдилар. Шу муносабат билан бир қанча регионал проблемалар кўриб чиқилди. Хусусан, Афғонистон теварагидаги аҳволни бартараф этиш проблемасига Совет Иттифоқи ва Мадагаскар ёндашувларининг ўхшашлиги таъкидланди.

Музокараларда Африка қитъаси жанубидаги аҳволни муҳокама қилишга катта эътибор берилди. Музокараларнинг қатнашчилари Жанубий Африка Республикаси ва Намибия халқларининг озодлик кураши билан бирдамлик изҳор этдилар, бу курашда бундан буён ҳам сиёсий, маънавий ва бошқа мадад беришга қарор қилганликларини айтдилар. Суверен Африка давлатларига қарши бевосита агрессия ҳаракатларини амалга оширишни давом эттираётган, Намибия территориясини ғайриқонуний равишда оккупация қилиб турган, мамлакат ичкарисида қонли террор ўтказаётган Жанубий Африка Республикаси ирқчи режимининг сиёсати қаттиқ қораланди.

Совет Иттифоқи БМТ Бош ассамблеясининг Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш тўғрисидаги қарорини қаттиқ қўллаб-қувватлаётганлиги айтилди. Ҳар икки томон мазкур масала юзасидан 1988 йилдан кечиктирмай халқаро конференция чақирилишига эришишга тайёр эканлигини тасдиқлади.

Ҳозирги халқаро аҳволнинг бошқа бир қанча актуал проблемаларини муҳокама қилиш шу проблемалар хусусида Совет Иттифоқи билан Мадагаскар Демократик Республикаси позицияларининг яқинлиги ёки ўхшашлигини тасдиқлади.

Совет — Малагасия муносабатларининг аҳволи ва истиқболлари ҳам кўриб чиқилди.

Д. Рацирака Мадагаскарга беғараз ёрдами ва мадади учун СССР ҳукуматига ва Совет халқига самимий миннатдорчилик билдирди. А. А. Громико Малагасия халқи янги ҳаёт қуриш йўлидаги куч-ғайратларида илгаригидек Совет Иттифоқининг мададига қаттиқ ишониши мумкин, деб айтди.

Музокараларнинг қатнашчилари тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ҳурмат ва бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик принциплари негизида икки томонлама муносабатларни кенгайтиришдан ҳар икки томоннинг манфаатдорлигини таъкидладилар. Савдо, илмий-техникавий, маданий алоқаларни, иккала мамлакат жамоат ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш учун мавжуд имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш муҳимлиги уқтириб ўтилди. Айниқса, КПСС билан АРЕМА партияси ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлаш икки томонлама муносабатлар бутун комплексини ривожлантиришга кўмаклашиши қайд этилди.

Томонлар бир қанча Совет — Малагасия қўшма ҳужжатларини имзолаш тўғрисида аҳдлашиб олдилар.

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

24 сентябрь куни Катта Кремль саройида Малагасия революцияси Авангарди партиясининг Бош секретари, Мадагаскар Демократик Республикаси Президенти Дидье Рацирака шарафига КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати номидан зиёфат берилди.

Зиёфатда МДР раҳбари ҳамда унинг рафиқаси билан бирга Мадагаскарнинг партия ва давлат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан А. А. Громико рафиқаси билан, Г. А. Алиев, Н. В. Тализин, А. Ф. Добринин, А. Н. Яковлев, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети раисларининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети палаталарининг раислари, СССР министрлари, СССР давлат комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар бор эдилар.

Зиёфатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико нутқ сўзлади.

А. А. ГРОМИКО нутқи

Бизга дўст Мадагаскар раҳбарини ва унга ҳамроҳ бўлган кишиларни бу ерда, Кремлда совет раҳбарлари номидан табриклашдан хурсандман. Ўртоқ Рацирака, Сиз бизнинг ҳамиша азиз меҳмонимизсиз.

Сиз бундан аввал Москвага келганингиздан буён орада салкам бир йилча вақт ўтди. Бу муддат унча катта эмас. Аммо ўтган давр ҳар иккала мамлакатимизнинг ички ҳаётида ҳам, халқаро ишларда ҳам муҳим воқеаларга бой давр бўлди.

Биз бугун ўтказган музокаралар шундай учрашувларнинг, ижодий, амалий фикрлашиб олишнинг фойдали ва зарур эканлигини тасдиқламоқда.

Совет — Малагасия алоқалари изчиллик билан ривожланиб бораётганлиги бизни мамнун этмоқда. Совет Иттифоқидагилар сизнинг халқингизга ва унинг раҳбарларига зўр ҳурмат ва хайрихоҳлик билан муносабатда бўлмоқдалар. Сизлар Мадагаскарни қолоқлик ботқоғидан халос этиш ва социал адолат принциплари асосида янги ҳаёт барпо қилиш учун янги мустамлакачилик тазйиқи ва империализмнинг дўқ-пўписасидан иборат қийин шароитларда кураш олиб боришингизга тўғри келаётганлигини биламиз. Совет халқи сизларнинг курашингиз билан бирдамдир.

Шу кунларда иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик ҳамда савдо-сотиқ масалалари билан шуғулланувчи Совет — Малагасия ҳукуматлараро комиссияси ўз ишини бошлади. Бу комиссия ушбу соҳалардаги алоқаларни кенгайтириш истиқболларини кўриб чиқишдек муҳим топшириқ олган. Афтидан мамлакатларимизнинг бошқа соҳалардаги ҳамкорлигини ҳам янада авж олдириш имкониятлари мавжуд кўринади. КПСС билан Малагасия революцияси Авангарди партияси ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлаш муносабатларимизни ривожлантиришга сўзсиз кўмаклашади.

Партиямиз XXVII съезди совет халқи олдига ўз кўлами жиҳатидан тарихий бўлган бунёдкорлик вазифаларини қўйди. Биз мамлакатимизнинг бутун маънавий ва иқтисодий потенциалини қуролланиш пойгасига эмас, балки айни ана шу вазифаларни бажаришга сарфлашни истаймиз.

АҚШ маъмуриятидаги баъзи кимсалар қуролланиш пойгаси космик фазога ёйилиши билан ядро қуролини ишлатиш мумкин бўлмай қолади, давлатларнинг ўз хавфсизлигига ишончи ортади, деган гапга бутун дунёни ишонтиришга уринмоқдалар.

Тўғрисини айтсак, бунда сулҳпарварликдан асар ҳам йўқ. Бундан чамаси юз йил муқаддам мустамлакачи ва жаллод Сесиль Родс ҳам (Африка тарихидаги кўпгина қонли саҳифалар унинг номи билан боғланган) космик фазо тўғрисида орзу қилган эди. «Биз юлдузларгача етиб бора олмаслигимиз нақадар ачинарли, — деб ёзган эди у. — Қўлимдан келганда мен сайёраларни эгаллаб олган бўлур эдим». Эҳтимол, ҳозирги янги мустамлакачилар ҳам шунга ўхшаш бирон нарса тўғрисида орзу қилишаётгандир-да. Улар тарих сабоқларини унутиб қўймоқдалар.

Совет Иттифоқининг ядро полигонларида сокинлик ҳукм сураётганига яқинда икки йил бўлади. Биз Америка Қўшма Штатларини ядро синовларини тўхтатиб туриш тўғрисида биз ҳозирдаёқ тўртинчи марта узайтирган тадбирга қўшилишга даъват этамиз. Биз ядро қуроли тобора кўпайтирилиши йўлига биргаликда моддий ғов солишни таклиф қиляпмиз. Ядро қуролини келгуси аср бошларигача батамом йўқ қилиш тўғрисида СССРнинг кенг миқёсли таклифлари бунинг далилидир. Мана шу таклифлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг шу йил 15 январдаги Баёнотида таърифлаб берилган.

Ядро қуролини йўқ қилиш тўғрисида Совет Иттифоқининг таклифлари жаҳонда ғоят катта таассурот қолдирди. Халқлар ядро қуроли билан тўлиб-тошган дунё бутун инсоният тақдири учун хавф-хатар эканлигини англамоқдалар. Шу боисдан, ядро қуролини йўқ қилиш тўғрисидаги таклифлар бутун дунёда кенг кўламда маъқуллаб кутиб олинганига ва инсоният боши узра пайдо бўлган ҳалокат хавфини бартараф этиш учун актив курашилган тақдирда, уни бартараф этиш мумкинлигига одамларда яна ҳам кўпроқ ишонч ҳосил қилганлигига ажабланмаса ҳам бўлади. Совет Иттифоқи ядро қуролига эга бўлган барча давлатларни мазкур таклифларни кўриб чиқишга жиддий ва тўла масъулият билан ёндашишга даъват этади.

Ядро синовлари тўғрисидаги ва уларни тўхтатиб туришдан иборат бизнинг тадбиримиз ҳақидаги масалага келганда, НАТОдаги баъзи давлатларда шундай гаплар эшитилиб турибди: дарҳақиқат Совет мораторийси — бу яхши намуна. Аммо бир нарса: мамлакатлар ўртасида ишонч етишмаётган эмиш.

Биз бир неча марта айтганимиздек, кенг кўламдаги ишонарли контрол чора-тадбирларига, шу жумладан, ядро синовлари тўхтатилиши устидан халқаро контролни ташкил этишга тайёрмиз. Бу эса бутун дунёга маълумдир.

Биз ҳар иккала мамлакат мораторийга риоя этаётганлигини текшириш учун ядро полигонларида приборлар ўрнатиш тўғрисида Совет ва Америка олимлари ўртасидаги аҳдлашувни ҳукуматлараро битимга айлантиришга тайёрмиз.

Аммо, халқаро вазиятни контрол чоралари билангина нормаллаштириб бўлмайди. Давлатлараро муносабатларни қайта қуришда амалий чоралар зарур. Дунё барча мамлакатлар учун бехатар бўлиши лозим.

Кенг қамровли халқаро хавфсизлик системасини вужудга келтириш тўғрисидаги таклифлар партиямиз XXVII съездида М. С. Горбачев қилган Сиёсий докладда баён этиб берилган эди. Бу таклифлар халқаро жамоатчиликнинг зўр эътиборини жалб қилди.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари кенг қамровли тинчлик ва хавфсизлик системасининг асосларини яратиш тўғрисидаги таклифни БМТ Бош Ассамблеясининг 41-сессияси муҳокамасига тақдим этдилар. Улар мухолифлик ва ҳарбий қарама-қарши туришдан кескинликни юмшатиш ва ҳамкорлик томон қатъий бурилишга эришишни истайдилар. Стокгольм конференциясининг самарали тугаганлиги ҳатто энг мураккаб халқаро проблемалар ҳам сиёсий воситалар билан ҳал этилиши мумкин ва лозимлигини тасдиқламоқда.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлар БМТга аъзо бўлган барча давлатлар унинг Уставига инсоният тақдири учун чуқур масъулият туйғуси билан муносабатда бўлишларини талаб қилиб чиқмоқдалар. Биз халқаро муносабатлар системасида ҳам катта, ҳам кичик мамлакатларнинг иштирок этиши учун жой бор, деб биламиз.

Ҳинд океани ҳавзасидаги давлат бўлмиш Мадагаскар ушбу регионда хавфсизликка интилмоқда. Сизлар бу ҳақда бир неча марта баёнот бердингиз. Совет Иттифоқи Ҳинд океанининг тинчлик зонасига айлантирилиши учун курашмоқда. Бундай зонада соҳиллари шу океан сувларига туташ бўлмаган давлатлар ҳарбий-денгиз қўшилмаларининг ҳозир бўлиб туришига имкон қолмаган бўлур эди.

Биз Ҳинд океанига бағишланган халқаро конференцияни тезроқ чақиришга ва уни муваффақиятли ўтказишга кўмаклашиш мақсадида ушбу океан ҳавзасидаги ҳар қандай ҳарбий фаолиятни тўхтатиш ва анча камайтириш тўғрисида Қўшма Штатлар билан, бошқа катта ҳарбий-денгиз давлатлари билан аҳдлашиб олишга тайёрмиз.

Африка жанубидаги можароли вазият халқаро хавфсизликка жиддий таҳдид солмоқда. Ирқчи ЖАР режимининг сиёсати можаронинг сабабидир. Биз Африка жанубидаги халқларнинг адолатли кураши билан бирдаммиз. Совет Иттифоқи БМТ Уставига ва қарорларига мувофиқ, мазкур региондаги аҳволни сиёсий йўл билан бартараф этишда актив қатнашишга тайёрдир.

Мадагаскар — қўшилмаслик ҳаракатининг актив қатнашчиси. Шу ҳаракатнинг яқинда Харареда бўлиб ўтган олий анжумани ҳозирги кунларда уруш ва тинчлик ўртасидаги йўлни танлаб олиш эмас, балки ҳаёт-мамот ўртасидаги йўлни танлаб олиш асосий мақсад эканлигини билдирди. Ядро урушининг олдини олиш замонамизнинг бош вазифаси бўлиб қолди. Хараре хитобномасидаги шу сўзларни келтириш билан Совет Иттифоқидагилар эҳтиросли бу даъватга эътибор билан муносабатда бўлганликларини таъкидламоқчиман. Бу даъватни жаҳондаги юздан кўпроқ давлат изҳор қилди. Бу даъват совет халқининг кайфиятига ҳам ҳамоҳангдир.

Ўртоқ Президент! Сизнинг мамлакатимизга қилган визитингиз якунлари Совет Иттифоқи билан Мадагаскар ўртасидаги дўстона ҳамкорликни олис истиқболни кўзлаб ривожлантиришга янги омил бағишлаши шубҳасиздир.

Пировардида А. А. Громико Президент Д. Рацирака ва барча меҳмонлар шарафига, Совет — Малагасия дўстлигининг янада мустаҳкамланиши учун, Ер юзида тинчлик ва хавфсизлик учун хитоб сўзларини айтди.

Сўнгра Д. Рацирака нутқ сўзлади.

Д. РАЦИРАКА нутқи

Биз Совет Иттифоқига, меҳмоннавоз дўст диёрга келиш тўғрисидаги таклиф учун астойдил қувонч, зўр мамнуният, миннатдорчилик туйғусини бошдан кечирмоқдамиз, чунки Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи — социализм бешиги бўлиб, у жаҳондаги кўп нарсалар боғлиқ бўлган давлатдир, деди у.

Мен ўзимнинг Совет Иттифоқидаги эски дўстларим билан дийдор кўришиш ва бу ерда, Улуғ Октябрь социалистик революцияси ватанида янги дўстлар орттириш учун Москвага келдим. Ленин ишининг давомчилари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг анъаналарини муқаддас билиб асрамоқдалар ва авлоддан авлодга ўтказмоқдалар.

Мен энг муҳим халқаро проблемаларни ва иккала мамлакат муносабатларига оид масалаларни Совет раҳбарлари билан муҳокама қилиш учун келдим. Фикрлашувлар бизнинг ўртамиздаги мавжуд дўстликни аниқ бир шаклга киритиш, мамлакатларимизни бирлаштириб турган ҳамкорликка якун ясаш ва замонамизнинг конкрет реалликлари асосида Совет — Малагасия муносабатларининг истиқболларини ўрганиш имконини беради. Шу муносабат билан бир факт борки, у шубҳасиздир: Малагасия халқининг социалистик жамият ва социал адолат ўрнатишдан иборат олис йўли аввал бошданоқ муштарак мақсадлар манфаатини кўзлаб, хилма-хил мулоқотларда ўз ифодасини топган ҳамжиҳатлик манфаатларини кўзлаб, Совет халқининг йўли билан кесишди.

МДР раҳбари СССР билан ҳамкорликнинг аҳамиятига юксак баҳо бериб, бунда Совет Иттифоқи Мадагаскарнинг ички ишларига аралашмаётганлигини таъкидлайди. СССР мустамлакачилик қарамлигида бўлган мамлакатлар билан муносабатларни ўрнатиш ва кенгайтиришда амал қилаётган принципларни бир вақтлар Ленининг ўзи таърифлаб берганлигини ҳаммадан кўра биз яхшироқ биламиз, деди у, яъни: пролетариат ҳокимият тепасида бўлган давлат социализм барпо этиш йўлини танлаб олган мамлакатларга ёрдам бераверади.

XIX асрда ва йигирманчи асрнинг ярмигача, ҳатто ундан кейин ҳам мустамлака мамлакатлар бир қанча Ғарб давлатларининг таъсири, ҳукмронлиги остида бўлиб келди. Зўравонлик сиёсати ҳар хил номлар билан амалга оширилди: баъзилар «оқ танли кишининг оғир вазифаси тўғрисида» гапиришар, бошқалар эса уни оқ танлиларнинг «цивилизаторлик вазифаси» ёки уларнинг «тарихий бурчи» деб аташарди.

Совет Иттифоқи бундай «сиёсат»га қарши ўлароқ бизнинг мустақиллигимизни, суверенитетимизни, қадр-қимматимиз ва хусусиятларимизни, шунингдек сиёсат, экономика, маданият ва савдо соҳасида қарорлар қабул қилиш эркинлигимизни ҳурмат қилмоқда.

Д. Рацирака тенг ҳуқуқли бўлмаган савдо сиёсатини қоралади, хом ашё товарларининг нархлари пасайиб бораётган барқарор тенденция вужудга келишида айбдор бўлган кимсаларни танқид қилди. Бу ривожланаётган мамлакатларни омон қолиш учун яна ҳам кўпроқ қарзга ботишга мажбур қилмоқда. Натижада «учинчи дунё» ҳозир, айниқса, хатарли даврни бошидан кечирмоқдаки, уни тобора кучайиб бораётган ва билинар-билинмас ниқобланган янги мустамлакачилик жараёни ютиб юбориши мумкин.

Бу гап, айниқса, Африка мамлакатлари халқларига тааллуқлидир. Савдо шароитлари ёмонлашиб бораётганлиги, қарзларнинг ва қарзлар юзасидан процентларнинг оғир юкини, экономиканинг ташқи бозорларга боғлиқлигини, ривожланишдаги заифликни муттасил сезиб турган Африка мамлакатлари шафқатсиз эксплуатацияга дуч келдилар.

Адолатли халқаро иқтисодий тартиб ўрнига амалда иқтисодий гегемония, худбинлик ва манфаатпарастлик кучаймоқда. Афсуски, шошилинч илож топиш ва омон қолиш зарурлиги кўпчилик давлатларни касалликнинг ўзидан ҳам аччиқроқ дориларни қабул қилишга олиб келаётганлигини таъкидлашга тўғри келади. Худди шунинг учун ҳам биз КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг давлатлар иқтисодий хавфсизлиги системасини вужудга келтиришга қаратилган ташаббусларини юксак қадрлаймиз. Бундай система қуролсизланиш билан ривожланишни бир-бирига боғловчи халқлар ўртасидаги тинчликнинг энг муҳим жиҳатидир.

Тинчлик ажралмасдир: ядро уруши алангасида йўқ бўлиб кетиш хавфидан қутулиб қолиш учун инсониятга ҳамкорлик ва чинакам мулоқот зарур. Биронта ҳам оқил инсон тинчликдан кўра урушни афзал билиши мумкин эмас. Халқлар урушдан нафратланадилар, лекин давлатлар ҳам тинчликни исташлари лозим. Шу жиҳатдан кенг қамровли халқаро хавфсизлик системаси вужудга келтирилиши йўлида ҳаракат қилиш тинчликни барпо этишга бўлган астойдил хоҳиш-иродaнинг конкрет ифодаси бўлади.

Биз КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг инсониятни 2000 йилгача ядро қуролидан халос этишдан иборат конкрет ва реалистик плани хусусида 1986 йил 15 январда берган тарихий Баёнотини яна бир бор табриклаймиз. Ядро портлатишларини ихтиёрий равишда тўхтатиб туриш муддатини узайтириш тўғрисида Совет раҳбарлари қабул қилган қарорга юксак баҳо бераётганлигимизни билдирмоқчиман.

Меҳмон СССР ривожланаётган мамлакатлар билан тенг ҳуқуқли ҳамкорликни кенгайтириб бораётганлигидан мамнуният изҳор қилди. У СССРдагилар иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиршга катта аҳамият бераётганликларини қайд этиб ўтди. Бундай ҳамкорлик турли формаларда намоён бўлиб, ҳар хил фаолият соҳаларини ўз ичига олмоқда. Бу эса Малагасия халқига ҳозирги кризис, унинг фожиали оқибатлари путур етказган экономикадаги асосий куч-ғайратларимизни сақлаб қолишга имкон беради.

Д. Рацирака ўз мамлакатида янги ҳаёт қурилиши тўғрисида гапириб, бундан ўн бир йил муқаддам миллий-демократик революция йўлига ўтган Мадагаскар бу йўлни тўла озодликка ва мустақил ривожланишга эришиш учун имкони бўлган бирдан-бир йўл, деб ҳисоблаётганлигини айтди. Малагасия Социалистик революцияси хартиясида шу нарса аниқ-равшан қайд этиб қўйилган.

Сўнгра меҳмон бундай деди: шу дамда мен Африка жанубида яшаётган, цивилизациянинг энг оддий қоидаларини ва инсон ҳуқуқлари принципларини назар-писанд қилмай, Претория фашист режимига қарши кенг қамровли ва мажбурий жазо чоралари қўлланилишига қарши чиқаётган, Намибияга мустақиллик бериш жараёнини пайсалга солаётган кимсалар томонидан жабр-зулм ва эксплуатацияга дучор бўлаётган қора танли халқ тўғрисида ўйлаяпман.

Мен фаластин халқи тўғрисида ҳам ўйлаяпман. Вақт-вақти билан сионистлар томонидан қирғинга учраб, ўзини региондаги қардошлари ёрдамида ҳимоя қилишдан бошқа иложи қолмаган бу халқ Яқин Шарқ ва бутун дунё бўйлаб сарсон-саргардон бўлишга мажбурдир.

Мен ўз хоҳишига қарши икки қисмга парчаланган ва ажратилган корейс халқининг фожиасини ҳам унута олмайман. Ҳолбуки, мустақил ва тинч йўл билан бирлашиш регионда албатта барқарорлик ўрнатган бўлур эди.

Мен Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантиришга доир халқаро конференцияни тезроқ чақириш зарурлигига яна бир бор эътиборни қаратаман.

СССР мустақил ривожланиш йўлини танлаб олган халқлар томонида турганлиги учинчи дунё билан буюк социалистик давлат ўртасидаги ҳамкорликнинг намунасидир.

Совет—Малагасия муносабатларининг аҳволи, деди пировардида меҳмон, халқларимизнинг ўзаро манфаатларини ва улар бутун дунёда тинчликка интилаётганликларини ифода этади. Бизнинг ҳамкорлигимиз янада ривожланиши учун яхши истиқболларга эга. Мадагаскар ҳамиша тинчлик ва социал тараққиёт учун курашаверади.

* * *

А. А. Громико билан Д. Рациракaнинг нутқлари эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

БРАЗЗАВИЛДА ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯ

БРАЗЗАВИЛЬ, 24 сентябрь. (ТАСС). Конго Халқ Республикаси пойтахтида «Тинчлик, қуролсизланиш, Африкада тараққиёт ва бирдамлик учун» мавзуида халқаро конференция очилди. Конференцияда қитъадаги 20 дан зиёд мамлакат, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти ва Жаҳон Тинчлик Кенгаши делегациялари қатнашмоқда.

Тинчликни мустаҳкамлаш учун, ядро урушининг олдини олиш учун кураш планетадаги ҳамма халқларнинг асосий вазифасидир, деб таъкидланди учрашувни очиш чоғида сўзланган нутқларда. Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти Бош секретарининг ўринбосари Фасине Бангура ва Жаҳон Тинчлик Кенгашининг секретари Мамаду Сако Совет Тинчлик ташаббусларининг, айниқса Совет Иттифоқининг ядро портлатишлари бир томонлама мораторийсини узайтириш тўғрисидаги қарорининг муҳим аҳамиятини таъкидладилар. Улар ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатларни СССРдан ўрнак олишга даъват этдилар, чунки бу нарса ядро қуролини тақиқлаш йўлидаги дастлабки қадам бўлиб қолур эди.

26 сентябргача давом этадиган конференция ишида Ўзбекистон ССР социал таъминот министри Х. Ёқубжонова бошчилигидаги Осиё ва Африка мамлакатлари билан бирдамлик Совет комитетининг делегацияси қатнашмоқда.

ОБЛАСТЬ СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

БУХОРО, 25 сентябрь. (ЎзТАГ). Халқ депутатлари область Советининг бугун бўлиб ўтган сессиясида КПСС XXVII съезди қарорлари асосида меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда маданият муассасаларининг ролини ошириш юзасидан Бухоро область маҳаллий Советларининг вазифалари муҳокама қилинди. Саноат, транспорт ва алоқа доимий комиссиясининг ҳисоботи ҳам тингланди.

Сессияда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова нутқ сўзлади.

* * *

ГУЛИСТОН, 25 сентябрь. (ЎзТАГ). Халқ депутатлари Сирдарё область Советининг сессияси бўлиб ўтди. Депутатларнинг наказлари, Совет сессияларида билдирилган танқидий мулоҳазалар ва таклифлар, депутатларнинг сўровлари қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди.

Депутатлар область халқ контроли комитетининг, Сирдарё область судининг ҳисоботларини ҳамда депутат К. Ҳожиматовнинг ўз депутатлик вазифаларини қандай бажараётганлиги тўғрисидаги ахборотни ҳам тингладилар.

Сессияда Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Клепиков нутқ сўзлади.

Бутуниттифоқ жамиятининг пленуми

Бутуниттифоқ акушер-гинекологлар илмий жамияти правлениесининг пленумида аёллар касалликларининг олдини олиш ва уларни даволашни такомиллаштириш билан, туғишдан кейинги ёрдамни яхшилаш ва беморларни дарддан фориғ қилиш билан боғлиқ бўлган масалалар комплекси муҳокама қилинди. 25 сентябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган пленум ишида барча иттифоқдош республикалардан, Москва ва Ленинграддан келган уч юздан кўпроқ етакчи олим ва мутахассис қатнашди.

Пленум бу соҳадаги илмий тадқиқотларнинг аҳволига ва уларни ривожлантириш истиқболларига, аёллар патологияларини даволашнинг энг янги усулларини жорий қилишга, касалликларнинг олдини олиш ва уларга диагноз қўйишга катта эътибор берди.

(ЎзТАГ).

Меҳнаткашлар хатлари—«Совет Ўзбекистони» назоратида

РЕДАКЦИЯГА ЖАВОБ БЕРМАГАН ТАШКИЛОТЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАМИЗ

Маълумки, меҳнаткашларнинг хатлари, ариза ва шикоятлари, таклиф-истаклари ва мулоҳазаларига қонунда кўрсатилган бир ой ичида жавоб қайтарилиши керак. Бироқ баъзи партия, совет, хўжалик органлари, идора ва ташкилотлар бу тартибга риоя этмай, редакциядан текшириш ва чора кўриш учун юборилган айрим гражданларнинг мактубларига жавоб бериш муддатларини қўпол равишда бузиб келмоқдалар.

Яхшиси мисолларга мурожаат этайлик. Масалан, Қашқадарё область суди Х. Арслонов, К. Мандиров, Яккабоғ район Совети ижроия комитети ва унинг ички ишлар бўлими Х. Назаров, Ш. Мақсудов, Самарқанд область партия комитети Н. Сайдалиев, область Совети ижроия комитети А. Ғайбуллаев, Б. Йўлдошев, К. Сувонов, Фарғона область прокуратураси Б. Жўраев, Н. Ўринбоев, Шовот район Совети ижроия комитети К. Собиров, Навоий область ҳунар-техника таълими бошқармаси Қ. Асқарова, Бухоро область Совети ижроия комитети Я. Султонов, Ф. Ҳамроев, У. Баратов, Андижон область Совети ижроия комитети У. Собировларнинг ариза ва шикоятларига жавоб йўллашни пайсалга солиб келмоқдалар. Афтидан, баъзи партия, совет ташкилотлари, хўжалик ва муассасаларнинг масъул ходимлари хат ортида инсон бор, деган нақлни унутиб қўйган кўринишади. Акс ҳолда, улар меҳнаткашлар хатларига ўз вақтида жавоб қайтарган, редакциядан юборилган такрорий «Эслатма»ларга панжа орасидан қарамаган бўлардилар.

«Совет Ўзбекистони» юқорида номлари қайд этилган ташкилотлардан асосли ва тўлақонли расмий жавоблар кутади.

БАҲС БУРЧАГИ

Газетада «Баҳс бурчаги» рубрикасининг очилиши айни муддао. Унда берилган дастлабки материалда долзарб мавзу кўтарилган. Изидан эълон қилинган «Брак кимга керак!» сарлавҳали танқидий мақола ҳам маъқул. Ҳар икки материални ўқиб, мен ҳам кўнглимга анчадан буён тугиб юрган фикрларимни қоғозга туширдим. Унда мен хўжаликлар экономикасини кўтаришда механизациянинг ролини, хусусан, пахтани машинада теришнинг афзалликлари ва иқтисодий манфаатдорлик томонларини қамраб олишга ҳаракат қилдим. Ҳозир бу борадаги ўз фикр-мулоҳазаларим билан мунозарага қўшилмоқчиман.

Машина терими:

ИҚТИСОД ВА САМАРА

Мавсумнинг долзарб масаласи

Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди қарорларини ҳаётга изчил тадбиқ эта бориб, ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йили об-ҳаво ҳамда сув камчиллиги қийинчиликларини мардона енгдилар, планни ортиғи билан қоплайдиган даражада мўл пахта ҳосили етиштирдилар.

Ҳозир деҳқонларимиз олдида турган асосий вазифа — етиштирилган ҳосилни тез ва соз йиғиб олишдан иборат. Зеро, пахта ва ундан олинадиган тола сифати терим муддати билан бевосита боғлиқдир. Бу муддат қисқарса, пахта сифати яхши бўлиш билан бирга, хўжаликлар экономикаси мустаҳкамланади, деҳқонларнинг асосий ва қўшимча иш ҳақлари ошади. Меҳнат унумдорлиги кўтарилиб, келгуси йил ҳосили учун барвақт пухта замин яратилади. Айниқса, ҳосилни машиналар ёрдамида териб олиш — сарф ва харажатларни камайтириб, четдан ёрдамчилар ёллашга зарурат қолдирмайди.

Маълумки, Ўзбекистон деҳқонлари бу йил давлатга 5 миллион 730 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришни, бунинг 3,5 миллион тоннасини машиналар ёрдамида териб олишни мўлжаллаганлар. Дарвоқе, республикамизда терим машиналаридан самарали фойдаланаётган хўжаликлар, районлар кўп. Улар орасида Комсомолобод, Ленин йўли, Термиз, Шеробод, Ворошилов, Гулистон, Оқолтин, Задарё, Пахтакор, Ғалаба, Оққўрғон, Бўка, Янгийўл, Ўрта Чирчиқ районлари ва кўплаб хўжаликлар бор.

Ўтган йили ҳар бир пахта териш машинасининг мавсумдаги иш унуми Наманган областида ўртача 97,5 тоннани, Тошкент областида — 95, Андижон областида — 75,3, Сирдарё областида — 69,6 тоннани ташкил қилди. Айни пайтда айрим областларда бу кўрсаткич икки-уч баробар кам бўлди.

Бунга сабаб, мавжуд агрегатлар тўла ишлатилмади. 36,5 минг пахта териш машинасидан 4,4 мингтаси ҳаракатсиз туриб қолди. Масалан, Бухоро областида терим машиналарининг тўртдан уч қисми, Навоий областида — 23 проценти ишлатилмади. Республика бўйича кўсак териш машиналарининг эса фақат 21 процентидан фойдаланилди, холос. Уларнинг ўртача иш унуми атиги 16,8 тоннани ташкил этди. Қашқадарё областида эса — 4,4 тоннага, Фарғона ва Жиззах областларида — 6,6 тоннага аранг етди.

Шу ўринда бу соҳада яхши натижаларга эришаётган илғор хўжаликларнинг иш тажрибасини эслаб ўтиш жоиз бўларди. Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз республика хўжаликлари ичида ҳар йили биринчилар қатори пахта тайёрлаш планини бажариб келади. Четдан ҳашарчилар жалб этмайди, терим муддатини муттасил қисқартиради. Шу боиски, хўжаликнинг пул даромади, соф фойдаси, колхозчиларнинг асосий ва қўшимча иш ҳақлари йил сайин ошиб боряпти. Ўтган 1985 йилда бу ерда ҳар бир колхозчининг ўртача йиллик иш ҳақи 2500 сўмдан ошиб, қўшимча иш ҳақлари 876 сўмдан тушди. Бу ютуқларнинг сири — хўжалик юритиш механизмининг ҳамма қисмларида ҳисоб-китоб ишларининг пухта йўлга қўйилганида, тежамкорлик ва иқтисод режимига қатъий амал қилиниб, ҳосилнинг 80 процентини машиналарда териб олишга эришишда бўлди.

Ўрта Осиё қишлоқ хўжалик экономикаси илмий-тадқиқот институти олимларининг ва машина ёрдамида пахта тераётган илғор хўжаликларнинг кўп йиллик тажрибалари шуни кўрсатмоқдаки, ҳар бир терим агрегатининг иш унуми қўл теримига нисбатан 65-70 тонна ортиқ бўлгандагина кутилган самарани беради. Иш унумдорлиги юқори бўлган сари сарф-харажат кам бўлади, таннарх арзонлашади. Масалан, бир машинанинг мавсум давомидаги иш унуми 60 тонна бўлса, ҳар бир тонна пахта сарф-харажати 117,4 сўмни, 110 тонна бўлса — 60-70 сўмни ташкил этади. Қўлда терилганда эса ҳар бир тонна пахта 115 — 140 сўмга тушади.

Мисолларга мурожаат қилайлик. Олтиариқ районидаги «Комсомол» колхози илгари иқтисодий заиф хўжаликлардан эди. Кейинги йилларда колхозда машина теримига алоҳида аҳамият берилди. Механизаторлар малакасини ошириш правление диққат марказида турди. Ўтган йили хўжаликда мавжуд 14 та терим агрегати билан 1480 тонна пахта териб олинди, ёки ҳар бир машинанинг ўртача иш унуми 98 тоннани ташкил этди. Бунда ҳамма харажатлар: механизаторларга берилган асосий ва қўшимча иш ҳақи, жорий ремонт, амортизация, ёнилғи-мойлаш материаллари, дефолиация, пайкалларни машина теримига тайёрлаш, техникага хизмат кўрсатиш, механик-ҳайдовчиларни ўқитиш, пахтани қуритиш ва тозалаш сингари барча жараёнларнинг харажати учун 83,3 минг сўм маблағ сарфланди. Машинада терилган бир тонна пахта ўртача 56,3 сўмга тушди.

Энди хўжаликнинг қўл теримига сарфлаган харажатларига эътибор қилинг: колхозда 1534 тонна пахта қўлда териб олинди. Териш, қуритиш, юклаш, тушириш иши билан банд бўлган колхозчиларга берилган асосий ва қўшимча иш ҳақи (майда жиҳозлар сарфини ҳам қўшиб ҳисоблаганда) 209,6 минг сўмни ташкил этди. Бошқача қилиб айтганда, қўлда терилган ҳар бир тонна пахта учун 136,6 сўм маблағ сарфланди. Кўриб турибсиз, бунда машинада терилган пахтанинг ҳар бир тоннасига нисбатан 2,5 марта кўп маблағ сарфланган.

ПАХТА ТЕРИШ машиналари мавсумда қанчалик юқори унум билан ишласа, ҳар бир тонна пахта учун сарфланган маблағ миқдори ҳам шунчалик кам бўлади. Шунинг учун пахта териш машиналарини ҳадеб сотиб олишни кўпайтиришдан кўра, мавжуд машиналардан самарали, унумлироқ фойдаланиш йўлларини қидирмоқ жоиздир. Фикримизнинг далили учун яна ўша Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозни олайлик: ўтган йили хўжаликда ҳар бир пахта териш машинасининг мавсум давомида ўртача иш унуми 123 тоннани ташкил этди. Териб олинган жаъми (қўл терими билан қўшиб) — 3745 тонна пахтага 104,5 минг сўм иш ҳақи сарфланган бўлса, машиналар ёрдамида териб олинган 2960 тонна (ялпи ҳосилнинг 80 проценти), пахтага 23,7 минг сўм харажат қилинди. Бу — терим даврида сарфланган умумий иш ҳақининг 22,7 процентини ташкил этди. Қўлда терилган 785 тонна (ҳосилнинг 20 проценти) пахта учун эса 80,8 минг сўм (иш ҳақининг 77,3 проценти) сарфланди.

Шундай қилиб, хўжалик ҳар бир пахта териш машинасида юқори кўрсаткичларга эришгани учун, ҳар тонна машина пахтасига ўртача 28 сўм 40 тийиндан маблағ сарфлади. Қўл терими пахтасининг ҳар тоннасига эса 103 сўм харажат қилинди. Шунингдек, колхоз четдан қўшимча ишчи кучи жалб этмасдан йиллик пахта тайёрлаш планини 14 иш кунида бажарди ва келгуси йил ҳосили учун барвақт пухта замин яратишга эришди. Шунинг учун ҳамки, колхознинг экономикаси мустаҳкам, хўжалик давлат банкасидан мутлақо қарз олмасдан юритилиб келади. Қолаверса, банкда сақланган маблағ учун ҳам ҳар йили 50-60 минг сўм процент пули олади. Хўжаликнинг иқтисодий жиҳатдан бақувват бўлиши сабабларидан яна бири — бу ерда мавжуд қишлоқ хўжалик техникаларидан самарали фойдаланилишидадир. Уларнинг барвақт сафдан чиқиб қолишига йўл қўйилмайди. Масалан, ҳозир колхозда 1953 йилда ишлаб чиқарилган техника воситалари ҳам эплаб ишлатилмоқда.

Энди худди шу борадаги республикамиз кўрсаткичларига қайтайлик. Ўтган йили барча пахтачилик хўжаликларимиз 1984 йилга нисбатан 1,6 процент кўп пахта топширдилар. Терим машиналари ёрдамида 24,8 процент пахта зиёд териб олинди. Бошқача айтганда, 1993 минг тонна пахта агрегатлар бункеридан тўкилди. Ҳамма топширилган пахта учун (ҳар хил қўшимчаларни ҳисобламаганда) 1984 йилдаги 3 миллиард 697 миллион сўм ўрнига 3 миллиард 823 миллион сўм (1984 йилга нисбатан 3,4 процент кўп) пул олдилар. Бундан ташқари, пахта қайта ишланганидан сўнг пландан ортиқча чиққан тола учун (80 процент ҳисобида) берилган маблағнинг миқдори — 1984 йилдаги 66,7 миллион сўм ўрнига (дастлабки ҳисобларга кўра) қўшимча 160 миллион сўмдан ортиқроқ (ёки 2,4 марта кўп) маблағ берилди. Чунончи, пландан ортиқ чиққан тола учун (80 проценти миқдорида) берилган маблағнинг миқдори Андижон область хўжаликларида 21,5 миллион сўм, (ёки ҳар бир тонна пахта учун ўртача 39,1 сўмдан), Наманган областида — 17,1 миллион сўмни (ҳар тонна пахта ҳисобига 37 сўмдан) ташкил этди.

Машинада пахта теришнинг яна бир афзаллиги шундаки, хўжаликлар етиштирган ҳосилнинг 30 процентдан ортиғини биринчи сортларга топширсалар, завод уларга ҳар тонна пахтанинг харид нархига 50 сўм, 40 процентдан ортиқ биринчи сортига эса (ҳар тоннаси харид нархига) 100 сўмдан устама ҳақ тўлайди.

Жумладан, ўтган йили республика хўжаликлари шу йўл билан 40,4 миллион сўм устама иш ҳақи олдилар. Бу — Сурхондарё области хўжаликларида 8,9 миллион, Тошкент областида — 7,2, Наманган областида — 5,1 миллион сўмни ташкил этди.

Бундан ташқари, машиналар ёрдамида терилган пахтанинг ифлослик даражаси белгиланган нормадан кам бўлса, яъни биринчи, иккинчи сорт пахтанинг ифлослиги 5 процентга етмаса, ҳар тонна пахтага 15 сўм, борди-ю, ифлосланиш даражаси 5,1 — 10 процентгача бўлса, тоннасига — 10 сўмдан ҳақ тўланади. Учинчи сортга топширилган пахтанинг ифлослик даражаси 5,1-12 процентгача бўлганда тоннасига 10 сўмдан қўшимча ҳақ берилади. 1985 йилда республикамиз хўжаликлари пахтанинг ифлослик даражасини белгиланган нормадан кам бўлишига эришганликлари учун 11,5 миллион сўм қўшимча пул олдилар.

Илғор хўжаликлар тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, машиналар ёрдамида тез ва соз териб олинган ва давлатга юқори сорт билан топширилган пахтанинг харид нархига ҳам кўплаб қўшимча маблағ олиняпти. Бунинг учун шубҳасиз ғўза дефолиациясининг вақтида, сифатли ўтказилишини таъминлаш лозим. Терим даврида машиналарнинг шпинделларини тез-тез ювиб туриш, улар бурилиб ўтадиган жойлар ва ўқариқларни яхши текислаш алоҳида аҳамиятга эга.

Айни пайтда механизаторларга яхши меҳнат шароити яратилиши шарт. Агрегатлар вақтида техник қаровдан ўтказилиб туриши, ёқилғи ва мойлаш материаллари билан узлуксиз таъминлаш этилиши керак. Шундагина машиналар ёрдамида терилган пахта баракали, сифатли бўлади, иш унуми ортади.

Ўрни келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, хўжалик раҳбарларининг иш фаолиятига баҳо беришда хўжаликда машина терими планининг бажарилишига, агрегатлардан фойдаланиш даражасига, фойда планларининг қай тарзда адо этилишига ҳам эътибор бериш лозим, деб ўйлаймиз.

ШУ КУНЛАРДА республикамиз пахтазорларида съездлар йили пахта йиғим-терими қизғин паллага кирди. Жойларда машина терими авж олиб кетди. Тайёрлов пунктларида, пахтани қайта ишлаш корхоналарида 1986 йил «оқ олтин» ҳосилини қабул қилиш суръати ошмоқда. Лекин терилган пахтани завод ва қабул пунктларига етказишда айрим хўжаликларда ҳамон қатор камчиликларга йўл қўйилмоқда. Транспорт тракторларига осилган 2-3 тележкада битта тележканинг юкини ташиш, ҳатто пунктга ярим тележка пахта билан ҳам бориш ҳоллари кузатиляпти. Бу эса кўплаб ёнилғи-мойлаш материалларининг ортиқча сарфланишига сабаб бўлмоқда. Бизнингча, бундай пайтларда (агар терилган пахта ҳажми оз бўлса) трактор ва тележкаларни сарсон қилиб юрмасдан, автопоездлар ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Битта автопоезд 3-4 та транспорт тракторининг ишини бемалол бажаради. Бу ҳақда хўжалик раҳбарлари (айниқса мавсум охирлаб, бригадаларда кунлик пахта миқдори озайган пайтда) ўйлаб кўришлари лозим. Зеро, экономикада майда-чуйда ишлар бўлмайди.

Халқимизда «Тома-тома кўл бўлур, томмай қолса — чўл бўлур» деган нақл бор. Шундай экан, ҳар бир ишни иқтисодий мулоҳаза билан амалга ошириш керак.

Н. ИСОМИДДИНОВ,
Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети планлаштириш, социал ва иқтисодий ривожлантириш бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Механизатор минбари

ЖАСОРАТ ПАЛЛАСИ

Пахта учун бўлган кураш ҳал қилувчи паллага кирди. Деҳқон йил бўйи қилган меҳнати натижасини кўряпти. Бошқача қилиб айтганда, ҳар бир дала меҳнатчисининг мўл ҳосил етиштириш учун тўккан тери юзага чиқадиган пайт келди.

Бу йил механизаторларимизнинг ғайрат-шижоати ўзгача. КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди бўлиб ўтган қутлуғ йилда ҳар биримиз зиммамизга оширилган мажбуриятлар олганмиз. Ҳозир пахтазорларда 81 та терим машинаси юқори унум билан ишлатилмоқда. 15 та кўрак терадиган, 24 та кўсак чувийдиган агрегатлар, 14 та юк ортиш механизми, 177 та трактор прицепи ҳам мавсумга шай.

Пахта йиғим-теримини қисқа вақтда ҳамда сифатли ўтказиш бўйича совхозимиз меҳнаткашлари белгилаган тадбирларни Денов шаҳар партия комитети маъқуллади. Механизаторларимиз ҳосилнинг 86 процентини, ёки 10500 тонна пахтани «зангори кема»лар билан териб бериш мажбуриятини олишди. Ҳар бир машина билан ўртача 130 тоннадан пахта териб олиш мўлжалланмоқда.

Кечагина ғўзага ишлов берган А. Раҳмонов, Х. Қобилов, С. Юсупов, Б. Қобилов, Ж. Тўрсоатов, Д. Раҳматов сингари тажрибали механизаторлар бугунги кунда «зангори кема»ларда 160 — 180 тонналик маррани кўзлаб жавлон уришмоқда.

Пахта учун курашнинг энг қизғин палласи бошланди. Бу мавсумнинг муваффақиятли якунланиши биз, механизаторларнинг меҳнат шижоатимизга боғлиқ. Мен бу йилги мавсумда 190 тонна пахта териш мажбуриятини олганман. Энг аввало, ўзим чигит экиб, ўзим ғўзаларига ишлов берган 50 гектар ердаги ҳосилни йиғиштириб олишга киришдим. Дастлабки натижалар чакки эмас. Бугунгача терган пахтам 50 тоннадан ошди.

«Ҳа, «пўлат от» жиловкорларининг жасорат кўрсатадиган даври бошланди. Келинг, азиз ҳамкасблар, ўзимизнинг нималарга қодир эканлигимизни намойиш этайлик. Ўз маҳоратимизни ишга солиб, съездлар йилини зафарлар йилига айлантиришга муносиб ҳисса мизни қўшайлик.

Истам САИДОВ,
Сурхондарё область, Денов районидаги Ленин орденли «Ҳазарбоғ» совхози механик-ҳайдовчиси, республикада хизмат кўрсатган механизатор.

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

Дефолиация суръатини ошириб, ҳосилни тез ва соз териб олайлик

Республика пахтакорлари ишида масъулиятли дамлар бошланди. Улар етиштирилган ҳосилни ўз вақтида, сифатли йиғиштириб олиш учун қизғин кураш олиб боришмоқда. Илғорлар тажрибасига таяниб, фидокорона меҳнат қилаётган миришкорлар йиғим-теримни айниқса уюшқоқлик билан давом эттиришаётир. Пешқадам бригадалар ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йили планлари бажарилганлиги ҳақида ғалаба рапортларига имзо чека бошладилар.

Кейинги кунларда ғўза дефолиациясини ўтказиш учун ҳамма районларда об-ҳаво шароити қулай келди.

25 сентябрга қадар бу иш билан кўплаб қишлоқ хўжалик авиацияси самолётлари ва 3325 та ОВХ — ер усти аппаратлари ишлаб турди. Дефолиация қилиш топшириғи 86,9 процент адо этилди.

Кўпгина областлар раҳбарлари ва РАПО ҳамда хўжаликларнинг мутахассислари машина теримига алоҳида эътибор бериб, дефолиацияни белгиланган муддатларда ўтказмоқдалар. Самолётлар ёрдамида дефолиация қилишдан воз кечган Тошкент ва Сирдарё областлари хўжаликлари республикада биринчи бўлиб, бу муҳим агротехник тадбирни фақат ер усти аппаратлари ёрдамида тугалладилар. Сурхондарё, Жиззах областлари колхоз ва совхозлари ҳам бу борадаги тадбирларни тугаллаш арафасида турибдилар.

Айни пайтда шуни алоҳида таъкидлаш керакки, айрим хўжаликларнинг раҳбарлари ўсимликда кўсакларнинг 50—70 проценти очилганлигига қарамай, дефолиация муддатларини асоссиз равишда чўзиб юборишмоқда. Синоптикларнинг маълумотларига кўра сентябрь ойининг сўнгги беш кунлигида ҳаво ҳароратининг пасайиши кутилмоқда. Октябрь ойида республикамизда ҳавонинг ўртача ҳарорати 11—14 градус, Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида 8—11 градус, жанубий районларда 15—18 градус атрофида, ёғингарчиликнинг нормадан юқори бўлиши кутилмоқда. Октябрь ойининг биринчи ўн кунлигида ҳарорат анча пасаяди.

Навоий областида ҳозиргача дефолиация плани 24 процент бажарилди. Бу ерда мавжуд 6 та самолётнинг 2 таси, 145 та ер усти аппаратининг 70 таси, ишлатилмоқда. Андижон областида белгиланган майдонларнинг 33 проценти дефолиациядан чиқарилди. Фарғона ва Наманган областларида ҳам бу борадаги план 50 процент атрофида адо этилди. Маълумки, ҳарорат пасайиши дефолиация сифатига салбий таъсир этади. Бу эса, машина теримининг суръати ва сифатини сусайтириб юборади. Шунинг учун ҳароратнинг пасайиши билан ишлатилаётган препаратлар дозасини 10—15 процент ошириш керак.

Республикамиз механизаторлари бу йил 3,5 миллион тонна пахтани агрегатлар бункеридан тўкиш мажбуриятини қабул қилишган. Бунинг учун хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислари ва механизаторлари дефолиацияни сифатли ўтказиш ва далаларни машина теримига тайёрлаш ишларини ўз вақтида адо этишга алоҳида эътибор бермоқлари зарур.

Теримни оқилона ташкил этган Фарғона ва Бухоро областларининг пахтакорлари пахта тайёрлашда пешқадамлик қилишмоқда. Улар социалистик мусобақа якунларига кўра Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг Кўчма қизил байроқларини олишга сазовор бўлдилар. Ўзбекистон, Ленинград, Киров, Бағдод, Бувайда, Ғиждувон, Шофиркон районларида йиғим-терим тезкорлик билан давом эттириляпти. Фрунзе, Вобкент, Гурлан, Термиз ва бошқа районларнинг пахтакорлари кун сайин суръатга суръат қўшмоқдалар.

Агар ҳозир республикамиз далаларида ишлаётган 1 миллион кишининг кунлик ўртача иш унуми 56 килограмм бўлса, Фарғона, Бухоро, Хоразм ва Самарқанд областларида ҳар бир теримчи 60—70 килограммдан пахта тераётир. Бироқ Сурхондарё ва Қашқадарё областлари далаларида ишлаётган кишиларнинг иш унуми анча паст. Уларнинг ҳар бири атиги 33—48 килограммдан «оқ олтин» теришаётир, холос. Қашқадарё областида график бўйича теримда 175 минг киши қатнашиши планлаштирилгани ҳолда далаларда 89 минг киши ишламоқда. Теримчилар сони Жиззах областида белгиланганидан 26 мингта Самарқанд областида 10 мингта кам.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, қатор хўжаликларда теримнинг дастлабки кунлариданоқ жиддий камчиликларга йўл қўйилаётир. Териб олинган пахтанинг намлиги ва ифлослик даражаси ГОСТ талабларидан юқори бўляпти.

Хўжаликларнинг мутахассислари ва бригадирлар терим сифати устидан қаттиқ назорат ўрнатмоқлари, теримчилар ишини даланинг ўзида текширмоқлари лозим. Пахтани сифатсиз, хом теришга асло йўл қўймаслик керак. Ана шунда топширилган хом ашё қабул пунктларидан қайтарилмайди.

Республикамиз пахтакорлари келаси йил учун 419 минг тонна уруғлик пахта тайёрламоқлари лозим. Йиғим-терим уюшқоқлик билан олиб борилаётган Фарғона областида уруғлик пахта тайёрлаш плани 62, Сурхондарё областида 48, Бухоро областида 40 процент бажарилди. Аммо бу борадаги планларини эндигина ўн процент бажарган Жиззах области, 9 процент бажарган Тошкент области, 5 процент бажарган Сирдарё области пахтакорларининг иши ғоят қониқарсиз. Кўп жойларда уруғлик пахтани теришга тажрибасиз кишилар қўйилмоқда. Натижада ҳали яхши етилмаган пахтани териш ҳоллари ҳам кузатиляпти ва баъзан хом ашё намлиги 9—9,5 процентга етмоқда. Юқоридаги камчиликларни такрорламаслик учун хўжаликлар ва район агросаноат бирлашмаларининг мутахассислари уруғлик пахтани теришда ГОСТ талабларига риоя қилиниши устидан қаттиқ назорат ўрнатмоқлари ва бу ишга фақат тажрибали теримчиларни жалб этмоқлари лозим.

Кундалик Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети мутахассислари томонидан тайёрланган.

Андижон районидаги 1-пахта заводи 1986 йил ҳосилидан дастлабки пахта толасини олди. Йил охирига қадар завод 5 минг тонна юқори сифатли пахта толаси ишлаб чиқаради. Тайёрланган маҳсулотнинг ярми Болгария, Польша, Куба, Англия, Франция, Япония каби мамлакатларга экспорт қилинади.

Суратда: янги ҳосилдан олинган дастлабки тола тойлари.

Б. Юсупов фотоси (ЎзТАГ).

ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

Ҳам дефолиант, ҳам биостимулятор

Ям-яшил пахтазорда учта участка кескин ажралиб турибди. Бу ерларда ғўзанинг барги бутунлай тўкилган, пахта оппоқ очилган. Бу участкаларга Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти химия лабораториясида яратилган янги дефолиант сепилган.

Институтнинг ўқув хўжалигида ўтказилган ишлаб чиқариш синовлари шуни кўрсатдики, ўсимликлар янги дефолиант сепилгандан кейин ўн иккинчи куни баргини бутунлай тўкиб юборади. Айни пайтда янги препарат унча заҳарли эмас, инсон организмига зарарли таъсир қилмайди.

Янгиликнинг яна бир афзаллиги бор. Бундай дефолиант сепилган майдонларда ҳамма кўсаклар баравар очилади. Бу эса бир теримнинг ўзида ҳосилнинг ҳаммасини йиғиштириб олиш имконини беради. Дефолиант арзон (ҳар килограмми бир ярим сўм) бўлганлиги учун катта иқтисодий самара беради. Лекин энг муҳими — уни ҳозирнинг ўзидаёқ оммавий равишда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш: мавжуд технология схемалари асосида янги препаратни тайёрлаш мумкин.

Ю. БОНДАРЕНКО,
ЎзТАГ мухбири.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛЛАР

Тартиббузарлар ва уларнинг ҳомийлари

«Эҳ-эй.., қонунга чап бериб бўлмай қолди. Мўмай пул топишдан воз кечсаммикин...» Б. Рўзиева ўзи тиккан аёлларнинг чиройли туфлисини сотаётганида ушлаб олишганидан кейин шундай хаёлларга борди. Уйини тинтув қилишганида ана шундай буюмлар тикиш учун тайёрлаб қўйган анча-мунча хом ашёсини олиб кетишди.

Файзулла Хўжаев номли район молия бўлимининг давлат даромадлари бўйича инспектори Ф. Бадриддинов Б. Рўзиеванинг қилмишига яраша акт тузди. Район ижроия комитетининг маъмурий комиссияси юз сўм жарима солди. Б. Рўзиева жаримани тўлади. Аммо унга туфли тайёрлашида ишлатган асбобларини ва хом ашёни... қайтариб беришди. Рўзиева буни мўмай пул топиш йўлидаги «ҳунаримни» давом эттирсам бўлар экан-да, деган маънода қабул қилди. Хуллас, шундай қилиб маҳалла-кўйдаги башанг кийинишга ишқивоз бўлган кишиларнинг буюртмасини бажариб, туфлилар, дўппилар ва бошқа буюмларни тикаверди. Яна қўлга тушганида унча ташвиш тортгани йўқ. Юз сўмлик жаримани тўлаб, парвойи-фалак кетаверди. «Ҳунари» учун нимаики зарур бўлса, ҳаммасини унга қайтариб беришди...

Ўзи тайёрлаган ёғоч буюмлар билан савдо қилиб юрган бошқа бир яширин «ҳунарманд» Х. Жабборов ҳам комиссия аъзоларига таъзим бажо этиб, йўлига равона бўлди. Маъмурий комиссиянинг қарори билан у ҳам 50 сўм жарима тўлади. Лекин тақиқланган ҳунар билан шуғулланиши учун зарур бўлган асбоблари мусодара қилинмади. Хўш, шундоқ экан, нега энди у мўмай пулдан воз кечар экан? Ҳар қалай, жарималар ҳар куни тўланмайди-ку. Фойда эса ҳар куни келиб турибди.

— Афсуски, бундай ҳол тез-тез содир бўлиб турибди. Маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг маъмурий комиссиялари фақат жарима солиш билан чекланмоқдалар — дейди. Бухоро область прокуратураси умумий назорат бўлимининг бошлиғи К. Мамедов. — Маълумки, тақиқланган ҳунар билан шуғулланаётган кишиларнинг меҳнат қуролини қонунга кўра, албатта, мусодара қилиш керак. Бу қуролларнинг ўз эгаларига қайтариб берилиши «учар»ларни меҳнатсиз даромад олишга яна рағбатлантиради.

Бўшангликлари билан меҳнатсиз даромад тўғрисидаги қонунларнинг бузилишига йўл очиб бераётган кишиларни қаттиқ тергаб қўйиш учун фурсат етмадимикин! Прокуратура органларининг ўзи эса ана шу давлат қонунларининг сўзсиз бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатишлари керак.

А. ФОЗИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Бировга бўй бўламан, деб...

Марғилон ипакчиларидан уларнинг Самарқанд шойи бирлашмасидаги ҳамкасблари қарийб ярим миллион метр штапель қарздор бўлиб қолдилар. Шу боисдан ҳам дастгоҳлар бекор туриб қолмоқда, фондларнинг самараси пасаймоқда. Ҳар ойнинг учинчи ўн кунлигида шошма-шошарлик, «ҳа бўл, ҳа бўл»лар бошланади.

Марғилонликлар Самарқандга турна қатор мактублар юбориб, маҳсулот етказиб берувчиларни ҳижолат қилишмоқчи бўлишди. Аммо мактубга жавобан — ё сукут сақламоқдалар, ёки ваъда билан қутулмоқдалар.

— Амалий алоқа ўрнатамиз, деб не-не машаққатлар чекмадик, — дейишади Марғилондаги комбинатнинг таъминотчилари надомат билан. — Эндигина станокдан тушаётган газмолларни ташиб келиш учун Самарқандга машиналар юборган пайтларимиз ҳам бўлди. Шартномага кўра эса маҳсулот етказиб берувчи уни жўнатиши ҳам керак.

Лекин маҳсулот етказиб берувчининг парвойи фалак. У ўз «вазифа»сини яхши уқиб олган: жарималарни бекаму кўст тўлаб турибди. Саккиз ой мобайнида 60 минг сўм жарима ундирилди.

Комбинат раҳбарлари, партия органлари таҳликада. Яқин орада Марғилон ипакчилари областда биринчилар қатори уч сменада ишлашга ўтадилар. Хом ашё-ку ҳозир ҳам етишмай турибди, янгича иш режимида эса яна ҳам кўпроқ зарур бўлади...

(ЎзТАГ мухбири).
Марғилон,
Фарғона области.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ ОЛАМИДА

ПОРЛОҚ ИДЕАЛЛАР ЙЎЛИДАГИ ҲАЁТ

Бундан уч юз йил аввал Шарқнинг машҳур шоираси Зебуннисо ёзган: «Шоҳ қизи бўлсам-да, камбағалларга таъзим қиламан», деган сатрлар замонавий оҳанг касб этди. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театрида премьераси бўлиб ўтган янги «Зебуннисо» операси замирида ўзини халқ хизматига бахшида этган, порлоқ идеаллар йўлида яшайдиган ва ижод қиладиган кишигина одамлар хотирасида яхши ном қолдиради, деган сўзлар ётади.

Бош қаҳрамон ўзининг ўйниятлари ва интилишлари билан Зебуннисо деган номини оқлаган.

— Зебуннисо Ўрта Осиё, Афғонистон ва ўз ватани Ҳиндистон халқлари ҳозирги кунгача ҳурмат қилиб келадиган шоира сифатидагина қизиқтириб қолгани йўқ, — дейди либретто автори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР халқ шоири Уйғун. — Аввало у замондан устун келиб, зодагонлар жамиятига қарши чиққан ёрқин, истеъдодли шахс сифатида ўзига жалб этди. У инсон эркинлигини поймол этган, бойлиги ва мавқеи билан кеккайган кишиларга нафрат билан қараган. Унинг жасур ҳаракатларига фақат қойил қолиш мумкин, чунки ўша замон аёллари итоаткорлик руҳида тарбияланган. Ўзбек композитори Сайфи Жалил Зебуннисонинг улуғвор маънавий дунёсига кириб бориб, чуқур лирик, ҳаётбахш музика яратганлигидан кўп хурсандман.

Зебуннисо машҳур Бобурийлар сулоласидан Авранзеб ҳокимининг қизи бўлиб, Деҳлида туғилган. Ёшлигида ўз замонасининг машҳур муаллимаси Ҳафиза Марям қўлида савод чиқарган, араб тилини, шеърият ва музика санъати, қонуншунослик ва мантиқ илмини ўрганган. Фалсафа ва тарихга қизиққан. Ўз даврининг юксак маълумотли қизи бўлган Зебуннисо атроф дунё зиддиятларини эрта фаҳмлай билган. Оддий кишиларни ҳимоя этувчи фикр-эътиқодларини ошкора, дадил айтаверган. Унинг дадил гапларидан хавфсираган отаси шоирани ёлғизликка маҳкум этган. Қизнинг муҳаббати ҳам кўз ёши ва жабр-ситамлар билан тўлиб-тошган. Лекин буларнинг ҳаммаси Зебуннисо руҳини буколмаган. У шеъриятни ўзига қурол қилиб танлаб олган: ижодий мероси 4 минг байтга яқинлашади. Бу шеърларда у кишиларга маърифат беришга, урушлар ва зўравонликларга қарши курашга даъват этади, Шарқ халқларини зулмдан озод этиш ва бирлашишга чақиради. Зебуннисо ўзининг юксак идеалларини қарор топтириш учун жонини фидо этади.

Зебуннисо шеъриятининг йўналиши Шарқнинг бошқа мутафаккирлари — Саъдий, Лутфий, Навоийлар ижоди билан чуқур ҳамоҳангдир. Спектаклда шу шоирларнинг шеърларидан кўп фойдаланилган.

— Тарихий мавзуга мурожаат этишимиз тасодифий эмас, — дейди постановка режиссёри Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати О. Узоқов.— Юксак ғояларга фидокорона хизмат қилиш фикрини, ақлзаковатнинг социал муҳит билан тўқнашувидаги кучини олис ўтмиш призмаси орқали етказишни хоҳладик.

Спектаклни кўришга кирган томошабинлар, ўзларини гўё XVII аср билан юзма-юз тургандек ҳис этадилар. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Т. Шораҳимов декорациялари, республикада хизмат кўрсатган маданият ходими, СССР Давлат мукофотининг лауреати, рассом З. Куриш либослари ўша замон муҳитини яққол акс эттиради.

СССР халқ артисти Галия Измайлова қўйган ажойиб рақслар опера билан пайваста бўлиб кетган.

Янги постановка композиторнинг опера жанридаги биринчи иши. Бир қанча масъулиятли ролларни М. Ашрафий номидаги Тошкент консерваторияси билан А. Н. Островский номидаги театр ва рассомлик санъати институтини битириб чиққан ёшлар ижро этдилар. Улар билан бирга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар О. Кучликова, А. Бозоров, Х. Кичимбоев, Р. Ҳидоятова, М. Мошеев, У. Тошматовлар саҳнага чиқдилар. Премьера куни Зебуннисо партиясини Г. Зокирова, унинг севгилиси шоир Розий партиясини республикада хизмат кўрсатган артист, Халқаро конкурслар лауреати И. Жалилов ижро этдилар.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

НАФОСАТГА БУЮРТМА

Ўзбекистон Рассомлар союзининг кўргазмалар залига бу гал керамикачилар ва натюрморт жанри усталарининг ишлари қўйилди.

Кўргазмани томоша қилган санъат мухлиси ўзига ёққан экспонатнинг тагига «ариза»сини ёзиб қўяди. Кўргазма ёпилгандан кейин келиб, бемалол шу асарни сотиб олиши мумкин.

Санъат ихлосмандларига манзур бўлаётган асарлар орасида керамикачи рассомлардан У. Турсунхўжаевнинг «Биринчи ўрин», Л. Козлованинг «Оҳанглар», В. Холодняковaнинг «Шарқ мотивлари», «Штраф», «Сулола», Е. Шанованинг «Эслаш», Г. Дергачнинг «Шамол», В. Чириковнинг «Сирдарё» деган бир-биридан характерли, мазмунли ишлари бор.

СССР халқ рассоми Раҳим Аҳмедов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоблари Самиғ Абдуллаев, Жавлон Умарбековлар ранг-тасвир жанрида картиналар, портрет ва пейзажлар ишлаб, кўпчиликка танилган мўйқалам усталаридир. Улар натюрморт жанрида ҳам асарлар яратиб келишяпти. Кўргазмага ана шу мўйқалам соҳибларининг янги натюрмортлари қўйилган.

Асарлари республика кўргазма-савдосига қўйилганлар орасида областларда яшаб ижод қилаётган рассомлар ҳам бор. С. Алфеева шундай мўйқалам соҳибларидан. Унинг асарлари ҳаётийлиги, характерли штрихлари билан ажралиб туради. Рассом изланишларида натюрморт жанри усталарининг анъаналарини яққол кўриш мумкин.

М. ОБИДОВА.

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

«ДРУЖБА НАРОДОВ»— 1987 ЙИЛДА

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, журналнинг бош редактори Сергей Баруздин ҳикоя қилади:

Ғоявий ва бадиий жиҳатдан бой, халқчил адабиётгина ўз даври масъулиятини зиммасига олишга қодир бўлган софдил, руҳан забардаст одамларни тарбиялай олади. Партия XXVII съезди минбаридан айтилган бу сўзлар мамлакат ёзувчилари катта отрядининг бугунги кундаги ижодий изланишларини белгилаб бермоқда. Жамият санъаткордан чинакам санъатнинг ҳамиша мазмуни бўлган ҳаёт ҳақиқати тўғрисидаги сўзлар ифодасини кутади.

Максим Горький асос солган «Дружба народов» журнали бир бутун совет маданиятини ташкил этган миллий маданиятларнинг ижодий муносабати ва ўзаро бойиши жараёнини ва уларнинг ўзига хос хусусиятларини акс эттиради. Юрий Трифонов ва Сергей Залигин, Булат Окуджава ва Анатолий Ким, Владимир Тендряков ва Андрей Битов, Вячеслав Кондратьев ва Григорий Бакланов, Юлиан Семёнов ва Сергей Есин асарларининг қаҳрамонлари журналимиз саҳифаларида журналхонлар билан гаплашдилар... Журнал саҳифаларида кўп миллатли совет адабиётининг энг яхши асарлари — белорус Василий Биков ва Алесь Адамович, грузин Нодар Думбадзе ва Чабуа Амирэжиби, арман Грант Мотевосян ва Агаса Айвазян, эстон Ян Кросс ва Энн Ветемаа, озарбайжон Мақсуд Иброҳимбеков ва Анор ҳамда қардош республикалардаги бошқа кўпгина сўз усталарининг романлари ва повестлари босилиб чиқди.

Жанрлар хилма-хиллиги адабий анъаналар хилма-хиллиги билан узвий боғланиб кетди. Фалсафий ва психологик, тарихий ва замонавий сиёсий романлар, лирик проза, маънавий изланишлар прозаси шулар жумласидандир. Ҳаётимизнинг барча томонларини акс эттирувчи ранг-баранг асарлар юзага келди.

Ёзувчилардан Юрий Черниченко, Анатолий Стреляний, Геннадий Лисичкинларнинг ўткир публицистик мақолалари журналхонларга манзур бўлди. Янги йилда журнал саҳифаларида сиз ана шу адибларнинг асарларини яна ўқийсиз.

«Дружба народов» журнали саҳифаларида Андрей Вознесенский, Белла Аҳмадулина, Ўлжас Сулейманов, Иван Драч, Ригор Бородулин ва бошқа машҳур шоирларнинг янги асарлари кўп миллатли совет поэзиямиз анталогиясини ташкил этган. Мазкур анталогия журналга илова қилинган китоблардан жой олади.

Журналнинг «ДН кундалиги» бўлими адабий ҳаётдаги энг қизиқарли воқеаларни ёритади. Санъат бўлими ҳам журналхонларга манзур бўлди. Мазкур бўлимда рассомлар тўғрисидаги мақолалар билан бирга уларнинг асарларидан намуналар ҳам берилади.

Келгусида журналда Василий Шукшин, Юрий Трифонов, Сергей Антонов, Булат Окуджава, Анатолий Рибаков ва бошқа машҳур адибларнинг прозаик асарлари эълон қилинади. Биз журналхонларни Марина Цветаева, Борис Пастернак, Райнер, Мария Рилькеларнинг ёзишмалари билан таништирамиз.

Журналда босилган ёки журнал ҳажмининг чеклanганлиги туфайли эълон қилиш имконияти бўлмаган энг яхши асарлар «Дружба народов» журналига ҳар йили илова қилинадиган 15 та китобдан жой олади. Ҳар бир томда журналхонлар роман, повест, ҳикоя ва очеркларнигина эмас, шу билан бирга ана шу асарлар ҳақидаги танқидий мақолаларни ҳам ўқийдилар. Ана шу китобларда хилма-хил расмлар ҳам берилади.

Қисқача қилиб айтганда журналимизнинг шиори илгаригидек «Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги» бўлиб қолади.

(ЎзТАГ).

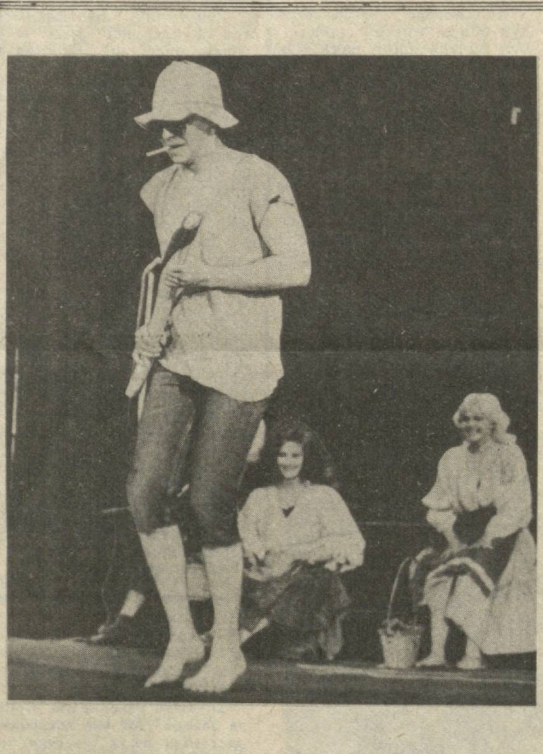

Кейинги вақтларда Максим Горький номидаги рус драма театри коллективи оригинал изланишлари билан ўз мухлисларини хурсанд этмоқда. «Юлдузлар давраси» деган музикали программа театр репертуаридаги ана шундай янгиликлардан. Бу асар Болтиқ бўйи республикаларига қилинган гастроль пайтида қардошларимиз томонидан ҳам зўр олқиш билан кутиб олинди. Спектаклда театрнинг етакчи актёр ва актрисалари қаторида ёшлар ҳам иштирок этишаётир. Асар жаҳон маданият юлдузларининг ҳаёти ва интилишлари, кураши ҳақида ҳикоя қилади.

СУРАТЛАРДА: «Юлдузлар давраси» спектаклидан кўринишлар: юқорида — Мирей Матье ролида актриса Марина Турпишева; чапда — Андриано Челентано ролида эса актёр Сергей Ченкин.

Н. Шарипов фотолари.

*

«ЁШ ГВАРДИЯ» ЮТУҒИ

Москвадан, СССР Маданият министрлиги ва маданият ходимлари касаба союзлари Марказий Комитетидан Тошкентдаги «Ёш гвардия» театри адресига табрик телеграммаси келди. Унда коллектив театр ва томоша муассасалари 1986 йил Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ярим йиллик натижаларига кўра учинчи ўринга сазовор бўлганлиги қайд этилган эди.

Театр коллективини бу ютуқ билан биринчи бўлиб ўша куни спектаклга ташриф буюрган санъат мухлислари табрикладилар. Улар «Ёш гвардия»нинг январь — июнь ойларида саҳналаштирган тўртта спектаклини ҳам яхши биладилар, севиб томоша қилишган. Булар «Зар қадри», «Томоша», «Узоқ қишлоқ», «Вагонча» драма ва комедияларидир.

Ана шу тўртта янги асар ва театр репертуаридаги бошқа спектаклларни ярим йил ичида қарийб етмиш тўрт минг томошабин келиб кўрди.

«Ёш гвардия» айни кунларда Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Туроб Тўланинг «Қабул куни», ёш драматург Ш. Бошбековнинг «Эшик қоққан ким бўлди?» пьесалари устида иш олиб бормоқда.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

◆ ШАМОЛНИНГ ҚУДРАТИ

Боку шаҳрининг атрофларида машҳур Апшерон шамоллари кучидан коммунал эҳтиёжларда фойдаланишяпти. Бу ерда 10 киловатт қувватли шамол энергетика системаси ишлай бошлади. У посёлка электр тармоқларига улаб юборилди.

Москвалик ва озарбайжонлик мутахассислар ишлаб чиққан қурилманинг асосий элементларидан бири — горизонтал текисликда айланувчи икки метрли парраклардан иборатдир. Паррақларни шундай жойлаштириш туфайли шамол энергиясидан фойдаланиш коэффициенти ортади, электр ускуна эса бевосита саноат тармоқларига энергия юборишга имкон беради.

Апшерон ярим ороли ва унга ёндош районлар шамол электр станцияларини қуриш учун яроқлидир. Ярим орол катта Кавказ тоғи билан Каспий ғарбий соҳили ҳосил қилган ўзига хос аэродинамик қувур оғзида жойлашган бўлиб, йилнинг қарийб 300 кунида шамол тинмайди. Олимлар кўпгина жойларда ҳатто пастроқ тепаликларда ҳам бу ердаги ҳаво оқимининг ўртача тезлиги секундига 11 метрга боришини аниқладилар. Ишлаб турган қурилма бундан камроқ тезликларда ҳам муқим айланаверади.

◆ ГЕЙЗЕРЛАР АНИҚ КЎРИНАДИ

СССР Фанлар академияси вулканология институтининг ходимлари Камчаткадаги гейзерлар водийсида телеметрик системани жиҳозлашга киришдилар. Иссиқ сув табиий манбаларининг ҳолати тўғрисидаги маълумотлар умумий пультга келиб туради. Бу нарса олимларнинг ишини енгиллаштирибгина қолмай, тадқиқотлар сифатини ҳам оширади.

Ҳозирга қадар гейзерлар алоҳида-алоҳида ўрганиларди. Уларнинг ўзаро таъсири етарлича қиёслаб кўрилмасди. Институтда ишлаб чиқилган янги система содда ва пухтадир. Мутахассисларнинг фикрича, телеметрия ер ости фонтанлари режимининг янада тўлиқ ва аниқ манзарасини олишда ёрдам беради.

(ТАСС).

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

КАСПАРОВ — КАРПОВ БАҲСИДА

ОТИНГНИ ОЧМАСГА БОҒЛАМА...

«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси М. МУҲИДДИНОВ Ленинграддан хабар қилади

Жаҳон чемпиони охирги тайм-аутини олганлиги муносабати билан тўрт кунга чўзилган танаффусдан сўнг 19-партия ўйналди. Каспаров принципиал курашдан бош тортмай, яна ўша Грюнфельд ҳимоясини танлади.

Ўтган йилги матчда Карповнинг позициявий афзалликлардан фойдаланиш маҳорати, Каспаровнинг эса этюд янгиликлари юксак баҳоланган эди. Ушбу реванш-матчда бунинг акси бўлаётгандек кўринади. Чунончи, жаҳон чемпиони тўртинчи учрашувни айнан Карпов услубида, яъни доналар жойлашувидаги сезилар-сезилмас афзалликларни кунт билан жамлаш йўлини давом эттириб, зафар қучди. Дебют янгиликлари хусусида гап кетганда эса ҳеч бўлмаса 17-партияни эслаш кифоя. Бунда жаҳон экс-чемпиони махсус тайёрлаган вариант тўла тантана қилди. Диққатга сазовор жойи шундаки, пиёда қурбон қилиш бу сафар Карповдан бўлди...

Яна бир маълумот. Ленинградда ўйналган дастлабки 6 партиянинг тўрттаси ғалаба билан якунланди. Ваҳолонки, Лондондаги 12 учрашувдан атиги учтасидагина ютуқ натижа қайд этилган эди. Буларнинг ҳаммаси навбатдаги ўйинлар муросасиз ўтиши, оддий дурангларга мутлақо ўрин қолмаганлигидан далолат эди, албатта.

19-партия ўйналган куни томоша зали мухлислар, матбуот маркази эса мутахассису журналистлар билан гавжумлашди. Қора доналарни сурган жаҳон чемпиони олдинги иккита тоқ учрашувдаги 6 юришни такрорлаб, еттинчисида ўзгача йўл танлади. Бу юриш бундан 50 йил муқаддам совет гроссмейстери В. Рагозин ўйнаган бир партияда қўлланган эди. Дастлабки 15 юришга атиги 9 минут сарфлаган Каспаров, кейинги иккитаси устидан нақ 46 минут бош қотириб, бир пиёда эвазига руҳини отга алмаштирди. Бадал чакки эмасга ўхшарди. Бироқ тахтада: «Отингни очмасга боғлама!» қабилидаги вазият вужудга келиб, қоралар қийинчиликка дучор бўлиб қолди. Карпов топган нафис юришлар ҳаммани ҳайратга солди. 40-юришдан сўнг ўйин қуйидаги вазиятда кечиктирилди.

Бу ерда юриш оқлардан эканлиги равшан. Шоҳ кишт дан қочиши керак. Карпов мувозанатни тиклайдиганга ўхшайди. Шундай ҳам бўлди. Кеча Каспаров ўйинни давом эттирмай таслим бўлди. Ҳисоб 9,5:9,5. Бугун 20-партия ўйналиши керак. Оқ доналарни Каспаров суради.

ОБ✻ҲАВО

Ўзбекистон ССР гидрометеорология марказининг хабар қилишича, Ўзбекистонда ҳавонинг бироз булутли бўлиши, шимолда вақти-вақти билан ўзгариб туриши кутилади, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундига 6—10 метр тезликда ўзгарувчан шамол эсиб туради. Кечаси 15—20, кундузи 30—35, шимолда кечаси 10—15, кундузи 21—26 даража иссиқ бўлади. Тошкентда ҳаво бироз булутланиб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундига 1—5 метр тезликда шабада эсади. Кечаси 17—19, кундузи 31—33 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА✻ЭЪЛОНЛАР

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ «ПРИБОРЛАР» САЛОНИДА

ҚУЙИДАГИЛАРНИ ХАРИД ҚИЛИШ МУМКИН:

С1-75 ОСЦИЛОГРАФИ. Баҳоси — 2.675 сўм; К-732/1 ЎЛЧОВ СИСТЕМАСИ. Баҳоси — 3.840 сўм; АЧХ ЎЛЧОВЛАРИ УЧУН АСБОБ. Баҳоси — 2.000 сўм; Ф-799/1 КОММУТАТОРИ. Баҳоси 2.180 сўм; СУОЛ-0,4:2,5/15 ва 1 ТРУБАЛИ ЭЛЕКТР ПЕЧЛАРИ. Баҳоси — 315 сўм; «ОРГТЕХ» ЁЗУВ МАШИНАЛАРИ. Баҳоси— 150 сўм; Ф-2106 ва 2102 ҚУРИЛМАЛАРИ, ТРК-2 ТИПИДАГИ ТЕРМОРЕГУЛЯТОРЛАР; УПИ-1 КУЧЛАНТИРГИЧЛАРИ, ЛГН-503 ТИПИДАГИ ЛАЗЕР ГЕНЕРАТОРЛАРИ.

Савдо-сотиқ бўлимидан комиссион нархларда қуйидагиларни харид қилиш мумкин:

ЕС-5025 МАГНИТ ЛЕНТАСИДА ТЎПЛАГИЧ. Баҳоси— 12.300 сўм; «АККОРД-1200» МАЪЛУМОТЛАРНИ УЗАТИШ АППАРАТУРАСИ. Баҳоси—9.300 сўм, (ТАП-2), ЕС-8502 (ВНР) АБОНЕНТ ПУНКТИ. Баҳоси 17.000 сўм, ЕС-8002 МОДЕЛИ, АКМ-22 микрорепродукция аппарати, ЕС-9002 МАГНИТ ЛЕНТАСИДА МАЪЛУМОТЛАР ТАЙЁРЛАШ, ЕС-7053 ГРАФА ТУЗГИЧ, РИН-609 ДИСПЛЕЙИ, УЦПЗ-47 МОМ-3180 УЛЬТРАЦЕНТРИФУГАСИ, АП-70, АП-60, АП-61 АБОНЕНТ АППАРАТЛАРИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Ғ. Ғулом кўчаси, 2-уй 4, 9, 11-трамвайлар; 29, 70, 77-автобусларнинг «Оқтепа» майдони бекати). Справкалар учун телефонлар: 78-03-43, 78-02-49).

Салон соат 9 дан 18.00 гача ишлайди, танаффус соат 13 дан 14.00 гача.

ТОВАРЛАР – ХАЛҚҚА

САФАРДА МУНОСИБ ҲАМРОҲ

УЗУН ВА ЎРТА ТЎЛҚИНЛАРДА ИШЛОВЧИ

«ВЕГА-341»

РАДИОПРИЕМНИГИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҚУЛАЙ БЎЛИБ, САФАРГА ЧИҚҚАНИНГИЗДА АСҚОТАДИ.

Бу радиоприёмник енгиллиги (оғирлиги 0,5 кг) билан ажралиб туради. Унинг ҳажми 188х85х38. 6 «В» мустақил батарейкадан ва 9 «В» ташқи электр манбаидан қувват олиб ишлайди.

БУ ПРИЁМНИК «ВЕГА-404» ИХЧАМ ҲАЖМЛИ МАШҲУР ПРИЁМНИКНИНГ ТАКОМИЛЛАШГАН МОДЕЛИДИР.

«ВЕГА-341» баҳоси — 32 сўм.

БЕРДСК РАДИОЗАВОДИ МАҲСУЛОТИ.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон реклама агентлиги (телефон 45-37-27).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

ЎСИМЛИКЛАР ЭКСПЕРИМЕНТАЛ БИОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ

химиявий мутагенез лабораторияси бўйича **кичик илмий ходим** вакант вазифасига (қўшимча тема бўйича)

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 29 сентябргача.

Мурожаат учун адрес: 700125, Тошкент шаҳри, 125-алоқа бўлими, Ф. Хўжаев кўчаси, 28-уй, телефон 62-05-27.

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг «УЗСНАБПЕЧАТ»и 1—15 октябрь кунлари

ЙИЛЛИК ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ ЎТКАЗАДИ

Ҳамма истеъмолчилардан 1986 йилнинг 1 октябригача зарур бўлган товарларни олиб кетишларини сўраймиз.

АДРЕС: 700129, Тошкент шаҳри, 129-алоқа бўлими, Навоий кўчаси, 30-уй.

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

Тошкент шаҳри аҳолисини «ХЎЖАКЕНТ» ДАМ ОЛИШ ЗОНАСИГА «САЛОМАТЛИК» **туристик поездида**

БИР КУНГА

дам олиб келишларини УЮШТИРАДИ

Бир киши учун путёвка баҳоси — 1 сўм 80 тийин.

Путёвкаларни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва ўқув юртларидан коллектив заявкалар қабул қилинмоқда.

Мурожаат учун адрес: 700078, Тошкент шаҳри, 78-алоқа бўлими, Намойишлар хиёбони, 5-уй. Телефон 39-13-12.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/IX да **Севги тумори,** 27/IX да **Самарқанд ушшоғи (Зебуннисо).**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/IX да **Олтин девор,** 27/IX да **Юлдузли тунлар.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/IX да **Лайли ва Мажнун,** 27/IX да **Тоҳир ва Зуҳра.**

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ишлар Мудирлиги аппарати коллективи аппарат ходими Н. Анорбоевга отаси

Анорбой АБДУМАВЛОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия комитети, жамоат ташкилотлари ҳамда тарих факультети коллективи СССР тарихи кафедрасининг доценти М. Азизовага отаси

Абдулазиз ЭШОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти коллективи илмий ходим, физика-математика фанлари кандидати О. Ш. Қобиловга отаси

Шохўжа ҚОБИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тинглaнг, томоша қилинг

26 СЕНТЯБРЬ, ЖУМА

ТВ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Ҳужжатли фильм. 10.15 — «Дунё ва ёшлар». 10.50 — Мультфильм. 11.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Концерт. 16.45 — «Рус тили». 17.15 — «Тоғлар тaронаси». 17.35 — Ҳужжатли фильм. 18.10 — Волейбол. Жаҳон чемпионати. 18.55 — Илмий-оммабоп фильм. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Муаммолар — изланишлар—ечимлар». 20.20 — «Оталар ва болалар». Бадиий фильм. 4-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Италияликларнинг Россиядаги ғаройиб саргузаштлари». Кинокомедия. 23.45 — «Дунё воқеалари». 24.00 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — Физика. 11.35— И. А. Крилов масаллари. 12.00 — «Фан ва турмуш». 13.00 — Ўқитувчи экрани. 13.25 — Табиатшунослик. 13.45 — С. Аксаков. Ҳаёти ва ижоди. 15.25 — Д. Шостакович. 7-симфония. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Қишки вақтга ўтиш ҳақида. 18.55 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.30 — «Саёҳатчилар клуби». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Тасвирий санъат». 21.30 — «Время». 22.05 — Спорт программаси.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Комсомол ишлари ва изланишлари». 8.10 — «Янги китоблар». 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — Болалар учун фильм. 17.05 — Телефильм. 17.20 — «Г. Лопатин — ҳаёт лавҳалари». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильмлар 18.40 — Болалар учун концерт. 19.00 — «Ёшлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Савол беринг — жавоб берамиз». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Доира усуллари». 21.20 — Телефильм. 21.30 «Время». 22.05 — «Тил — маданият кўзгуси». 22.35 — «Дўстлик экрани».

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — Болалар учун фильм. 20.30 — Ритмик гимнастика. 20.50 — «Тошкент ва тошкентликлар». 21.30 — «Время».

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Меҳнат шарофати». 9.30 «Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар». 10.15 — Най наволари. 11.15—«Юность». 12.10 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 12.15 — «Строитель Узбекистана». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Гулдаста». 16.00 — «Дўстларимиз овози». 18.15 — «Социалистик турмуш тарзи». 18.30 — «Ёш овозлар». 19.25— «Ёшлик». 20.45 — «Пахта далалари илғорлари, Сизлар учун». 22.30 — «Бугун радиотеатрда».

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-54-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 09012. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 218. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12